

The background of the cover is a close-up, slightly blurred image of a Ukrainian banknote, showing intricate patterns and colors like blue, purple, and pink. Overlaid on this is a grid of semi-transparent white squares that create a stepped, staircase-like effect across the page.

ЗВІТ

**ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ФІНАНСОВОГО
МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ**

2017

ЗВІТ

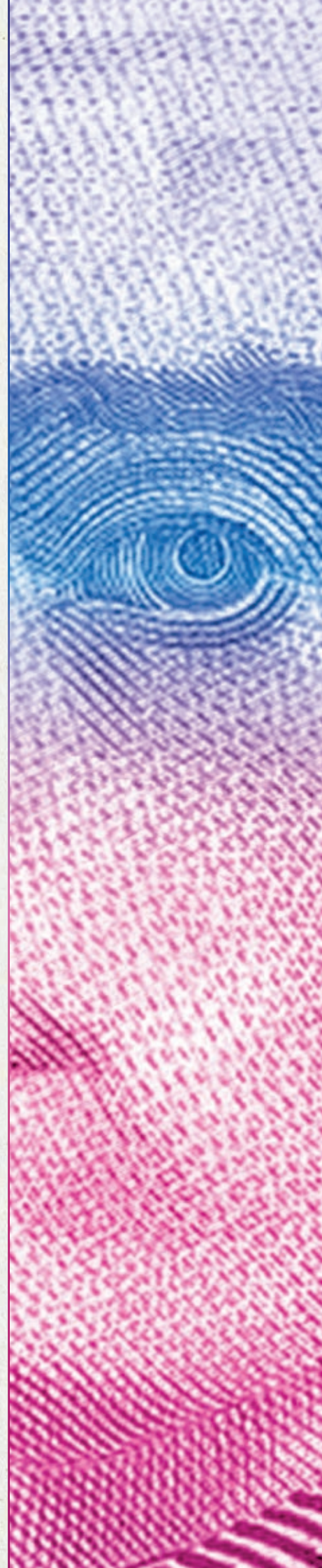
**ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ФІНАНСОВОГО
МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ**

ЗА 2017 РІК

Київ – 2018

Зміст

Звернення Голови Державної служби фінансового моніторингу України Черкаського Ігоря Борисовича5
Ключові результати роботи Держфінмоніторингу у 2017 році6
1. ПРО ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГ9
1.1. Роль Держфінмоніторингу в системі запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення	9
1.2. Кадрові питання	12
1.3. Фінансування Держфінмоніторингу.	13
2. ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ 5-ГО РАУНДУ ВЗАЄМНОЇ ОЦІНКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ КОМІТЕТОМ ЕКСПЕРТІВ РАДИ ЄВРОПИ З ПИТАНЬ ОЦІНКИ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ (MONEYVAL).15
3. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ21
4. СТАТИСТИКА ОТРИМАНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ25
4.1. Загальна динаміка отриманих повідомлень	25
4.2. Динаміка отриманих повідомлень в розрізі суб'єктів первинного фінансового моніторингу	27
5. АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ33
5.1. Процес аналізу інформації	33
5.2. Зупинення фінансових операцій	34
5.3. Фінансові розслідування	35
5.3.1. Щодо розслідування операцій, що пов'язані з фінансуванням тероризму та сепаратизму	35
5.3.2. Щодо розслідування фактів відмивання доходів, отриманих від корупційних діянь	38
5.3.3. Щодо розслідування операцій, пов'язаних із зняттям готівкових коштів.	42
6. УЗАГАЛЬНЕНІ МАТЕРІАЛИ47
7. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЄДИНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ51
8. МІЖВІДОМЧА ВЗАЄМОДІЯ55
8.1. Взаємовідносини з регуляторами та іншими державними органами.	55
8.2. Взаємодія з суб'єктами первинного фінансового моніторингу	60
8.3. Методичне забезпечення, навчання суб'єктів фінансового моніторингу	61
9. ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІЇ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ63
10. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО71
10.1. Робота з міжнародними організаціями.	71

10.1.1. Співробітництво з Групою з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF)	71
10.1.2. Співробітництво з Радою Європи (Комітетом експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL)/Європейською Комісією	71
10.1.3. Співробітництво з Егмонтською групою підрозділів фінансової розвідки	72
10.1.4. Інші міжнародні заходи	72
10.1.4.1. Співробітництво з НАТО.	72
10.1.4.2. Співробітництво з Європейським Союзом	73
10.1.4.3. Співробітництво з Міжнародним валютним фондом	73
10.1.4.4. Співробітництво з ООН – Офісом з протидії наркотикам та злочинності (UNODC)/Світовим Банком.	73
10.1.4.5. Співробітництво з Організацією за демократію та економічний розвиток ГУАМ.	74
10.1.4.6. Співробітництво з Організацією з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ)	74
10.1.4.7. Співробітництво у рамках проекту «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» (EUACI).	75
10.1.4.8. Співробітництво з ПФР Республіки Польща в рамках проекту міжнародної технічної допомоги Республіки Польща	76
10.1.4.9. Співробітництво з Організацією з економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)	76
10.1.4.10. Міжнародні заходи загального характеру	76
10.2. Обмін інформацією з іноземними підрозділами фінансової розвідки	77

11. ПЛАНИ НА 2018 РІК. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ. 79

I. Удосконалення законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.	79
II. Удосконалення міжвідомчої взаємодії між органами державної влади – учасниками національної системи запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.	79
III. Участь в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.	79
IV. Забезпечення функціонування та розвитку єдиної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.	79
V. Організація навчання з перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів органів державної влади з питань фінансового моніторингу та відповідальних працівників суб'єктів первинного фінансового моніторингу, а також працівників, залучених до проведення фінансового моніторингу, щодо боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення на базі Академії фінансового моніторингу.	80
VI. Проведення аналізу фінансових операцій, співпраця, взаємодія та інформаційний обмін з правоохоронними та іншими державними органами.	80

ДОДАТКИ 83

Додаток А.	83
Висновки Комітету MONEYVAL в контексті оцінки ефективності роботи Держфінмоніторингу, як національного підрозділу фінансової розвідки	83
Додаток Б.	86
Перелік прийнятих у 2017 році нормативно-правових актів, розроблених Держфінмоніторингом.	86
Додаток В.	87
Перелік скорочень	87

Звернення Голови Державної служби фінансового моніторингу України Черкаського Ігоря Борисовича

Шановні колеги!

Дозвольте презентувати Звіт Державної служби фінансового моніторингу України за 2017 рік з основними підсумками роботи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Хочу відмітити, що минулий 2017 рік став не тільки роком викликів та випробувань у роботі нашої установи, але і роком нових ідей та вагомих досягнень.

Держфінмоніторингом, як підрозділом фінансової розвідки України, основні акценти та пріоритети у діяльності були сфокусовані на поглибленні міжнародних зв'язків, посиленій роботі з проведення фінансових розслідувань, нормативно-правовому забезпеченні системи фінансового моніторингу, а також на укріпленні співпраці з громадськістю.

Без перебільшення, найважливішою подією у сфері міжнародної співпраці став п'ятий раунд оцінки стану запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні, що відбувався під егідою Комітету експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL).

Так, у березні-квітні 2017 року в м. Києві перебувала виїзна місія міжнародних експертів Комітету MONEYVAL.

Держфінмоніторинг супроводжував весь процес оцінки, який тривав понад рік і був розпочатий ще у серпні 2016 року.

У підсумку, в рамках заходів 55-го Пленарного засідання Комітету MONEYVAL, що відбулись в період з 4 по 7 грудня 2017 року у м. Страсбурзі (Французька Республіка), профільним Комітетом Ради Європи затверджено Звіт за результатами п'ятого раунду взаємної оцінки України.

Затвердженням Звіту було підтверджено, що Україна є надійною юрисдикцією у питаннях боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму та не потребує спеціальних контрольних заходів (маяків) з боку Комітету Ради Європи MONEYVAL та FATF.

Слід підкреслити, що за результатами оцінки та відповідними моніторинговими процедурами Україна знаходиться на рівні таких країн-членів FATF, що були оцінені раніше: Австралія, США, Канада, Сінгапур, Данія, Швеція та Швейцарія.

Це є безумовним успіхом національної системи фінансового моніторингу та визнанням на міжнародному рівні ефективності дій її учасників.

У 2017 році на національному рівні Держфінмоніторинг рішуче продовжував вживати заходів щодо боротьби з легалізаційними викликами та ризиками фінансування тероризму.

З метою визначення і регламентації чітких дороговказів ефективного функціонування та розвитку системи фінан-

сового моніторингу, у серпні звітнього року Урядом України було затверджено, розроблений Держфінмоніторингом, План заходів на 2017-2019 роки із реалізації Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Вказаний стратегічний план містить цілий комплекс практичних заходів, рекомендованих за результатами проведення (за координації Держфінмоніторингу) першої Національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Поряд з цим, найважливішою місією діяльності Держфінмоніторингу, що перебуває під його постійним контролем є фінансово-розвідувальні заходи в контексті запобігання, припинення та руйнування схем відмивання кримінальних доходів та фінансування тероризму.

У цьому аспекті, безпрецедентним прикладом ефективної роботи підрозділу фінансової розвідки України стали рішення щодо конфіскації у 2017 році в дохід Держави злочинних коштів у розмірі близько 1,5 млрд. дол. США, що були виявлені та заблоковані Держфінмоніторингом за результатами багатоступеневого та складного фінансового розслідування відповідно до законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Водночас, на основі результатів роботи з викриття сучасних схем та методів, які використовують злочинці для відмивання коштів та фінансування тероризму, Держфінмоніторингом у 2017 році підготовлено два тематичних типологічних дослідження: «Ризики використання готівки» та «Ризики тероризму та сепаратизму» у яких наведено основні методи та схеми, за допомогою яких злочинці та злочинні угруповання проводять готівкові операції з метою відмивання коштів та здійснюють фінансування тероризму (сепаратизму).

Крім того, безумовно Держфінмоніторинг продовжував проактивну участь у міжнародному співробітництві з операційних та методологічних аспектів, а також забезпечив активний обмін інформацією з іноземними підрозділами фінансової розвідки в рамках Егмонтської групи.

Дякую всім, хто брав дієву участь спільно з Держфінмоніторингом у подальшій розбудові національної системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Впевнений, що тільки спільними збалансованими зусиллями державного, приватного секторів та громадськості ми досягнемо переконливих позитивних результатів задля стійкості, прозорості і надійності фінансової системи України та економічної безпеки держави в цілому.

**З повагою
Ігор Черкаський**

Ключові результати роботи

Міжнародна співпраця

За результатами міжнародного аудиту України Комітетом Ради Європи MONEYVAL (березень-квітень 2017 року), Україна оцінена як надійна юрисдикція щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, а діяльність Держфінмоніторингу визнана стабільною, ефективною та результативною

Конфіскація коштів

У 2017 році в дохід Держави конфісковані злочинні кошти у розмірі близько 1,5 млрд. дол. США, виявлених та заблокованих Держфінмоніторингом за результатами багатоступеневого фінансового розслідування

Національна координація

Урядом України за поданням Держфінмоніторингу 30.08.2017 ухвалено національний План заходів по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму на 2017-2019 роки, з урахуванням проведеної Національної оцінки ризиків

Фінансові розслідування

За результатами фінансових розслідувань, Держфінмоніторингом до правоохоронних органів направлено 712 узагальнених матеріалів з підозрілими фінансовими операціями на суму 59,4 млрд. гривень.

Держфінмоніторингу у 2017 році

Освітня діяльність

Започатковано роботу Державного закладу післядипломної освіти «Академія фінансового моніторингу» З 2005 року (перші групи слухачів) по 2017 було підготовлено 11 758 фахівців з питань фінансового моніторингу, з них в 2017 році – 1853 фахівці (16%)

Законодавча ініціатива

Підготовлено пропозиції щодо внесення змін до законодавства з метою імплементації 4-ї Директиви ЄС

Методична робота

Оприлюднено збірник законодавчих актів з питань фінансового моніторингу (з коментарями та роз'ясненнями)

Надано 3 248 консультацій з питань протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму

Типологічні дослідження

Вперше за підсумками року підготовлено два типологічні дослідження на теми «Ризики використання готівки» та «Ризики тероризму та сепаратизму»

1. ПРО ДЕРЖФІНМОНІТОРИНГ

1.1. Роль Держфінмоніторингу в системі запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення

Згідно з 29-ю Рекомендацією міжнародних Стандартів FATF, країни повинні створити підрозділ фінансової розвідки (ПФР), який є національним центром для отримання та аналізу: повідомлень про підозрілі операції, іншої інформації, яка має відношення до відмивання коштів, пов'язаних предикатних злочинів і фінансування тероризму, та для розповсюдження результатів цього аналізу. Підрозділ фінансової розвідки повинен мати можливість одержання додаткової інформації від підзвітних установ та своєчасний доступ до фінансової, адміністративної та правоохоронної інформації, яка йому необхідна для належного виконання своїх функцій.

Відповідно до Закону України «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму» Державна служба фінансового моніторингу України є органом, уповноваженим Україною на виконання функцій підрозділу фінансової розвідки (ПФР, Financial Intelligence Unit, FIU).

Держфінмоніторинг належить до різновидів фінансової розвідки так званого «адміністративного типу» та є центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ПВК/ФТ.

Обов'язки, права, функції та повноваження Держфінмоніторингу визначені Законом України «Про запобігання

та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» та Положенням про Державну службу фінансового моніторингу України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 537.

Діяльність Держфінмоніторингу спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України.

До основних завдань і функцій Держфінмоніторингу відноситься збирання, оброблення та проведення аналізу (операційного і стратегічного) інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, інші фінансові операції або інформації, що може бути пов'язана з підозрою в легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванні тероризму чи фінансуванні розповсюдження зброї масового знищення.

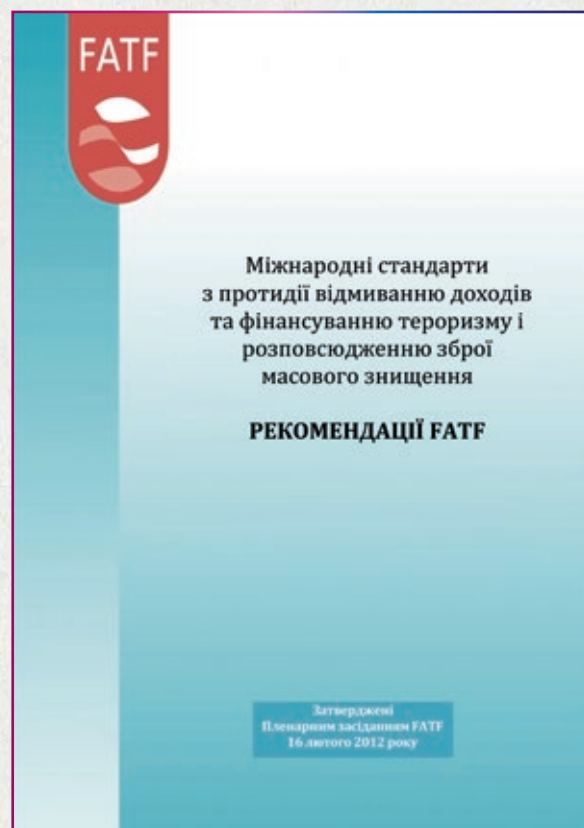

Рис. 1.1. Стандарти FATF

Рис. 1.2. Будинок Держфінмоніторингу

Отже, роль ПФР полягає в тому, що він відпрацьовує отримані від суб'єктів первинного фінансового моніторингу повідомлення про підозрілі фінансові операції і передає правоохоронним органам узагальнені матеріали у разі наявності підозр щодо відмивання коштів чи фінансування тероризму.

Важливою складовою діяльності Держфінмоніторингу є налагодження конструктивної співпраці з міжнародними

установами та іноземними партнерами, на які світовою спільнотою покладено відповідальність за організацію ефективного режиму ПВК/ФТ.

Держфінмоніторинг здійснює активний обмін інформацією з іноземними ПФР на партнерських принципах відповідно до статуту Егмонтської групи підрозділів фінансової розвідки та відповідно до Меморандумів про взаєморозуміння.

Рис. 1.3. Герб та прапор Держфінмоніторингу

Оцінки міжнародних організацій в офіційних звітах щодо діяльності підрозділу фінансової розвідки України

FATF

лютий 2004 р.

Держфінмоніторинг України має потенціал бути дуже ефективним підрозділом фінансової розвідки. Команда оціночної місії була вражена його досягненнями і планами на майбутнє. Держфінмоніторинг активно збирає, аналізує та передає інформацію щодо підозрілих або незвичайних операцій компетентним органам України

МВФ

вересень 2005 р.

Держфінмоніторинг швидко розвинув свій потенціал у плані забезпечення всіх компонентів, необхідних для виконання функцій ПФР

Оціночна місія ЄС в Україні

травень 2006 р.

Держфінмоніторинг має ефективну стратегію попередження відмивання коштів. Держфінмоніторинг – молода організація і тому не змушена була боротися із усталеними структурами та методиками. Це, мабуть, найпередовіший орган в Україні. Його слід виділити як взірць «найкращого досвіду» на який повинні рівнятися інші правоохоронні організації

MONEYVAL • 3 раунд оцінок

березень 2009 р.

Традиційні для підрозділу фінансової розвідки завдання (отримання, аналіз та розповсюдження повідомлень про підозрілі операції) ефективно виконуються Держфінмоніторингом, який, через Єдину інформаційну систему має прямий доступ до численних баз даних державних органів України

Оціночна місія ЄС в Україні

жовтень 2015 р.

Прогрес також був досягнутий у питанні координації тренувальних програм різних правоохоронних органів та партнерів. Держфінмоніторинг займає лідируючу позицію. Позитивним є те, що ПФР та його Навчальний центр продовжують викладати керівні принципи для приватного сектора

MONEYVAL • 5 раунд оцінок

грудень 2017 р.

Підрозділ фінансової розвідки (Держфінмоніторинг) випускає високоякісну фінансову розвідувальну інформацію та стратегічний аналіз на основі широкого кола джерел, включаючи дуже велику кількість повідомлень, поданих СПФМ. Співпраця на оперативному рівні та обмін інформацією між органами влади в цілому є позитивною, особливо там, де задіяний ПФР

1.2. Кадрові питання

Реалізація державної кадрової політики в Держфінмоніторингу здійснюється із дотриманням вимог Конституції України, законодавства з питань державної служби, забезпечення засад запобігання і протидії корупції, інших нормативно-правових актів, відповідно до яких держава створює умови для реалізації громадянами права на працю, підготовку та перепідготовку кадрів відповідно до суспільних потреб.

Нижче на рис. 1.4 наводиться структура Державної служби фінансового моніторингу України.

Затверджена штатна чисельність Держфінмоніторингу становить 237 осіб. Станом на 1 січня 2018 року в Держфінмоніторингу фактично працює 209 осіб. Динаміка фактичної чисельності працівників Держфінмоніторингу у 2013-2018 роках наведена на рис 1.5.

Розподіл працівників Держфінмоніторингу за гендерним принципом: чоловіки - 79 осіб (37,7%), жінки - 130 осіб (62,3%). Серед керівного складу 31 чоловік та 39 жінок.

За віковим складом працівників Держфінмоніторингу найчисленнішою є вікова група від 35 років.

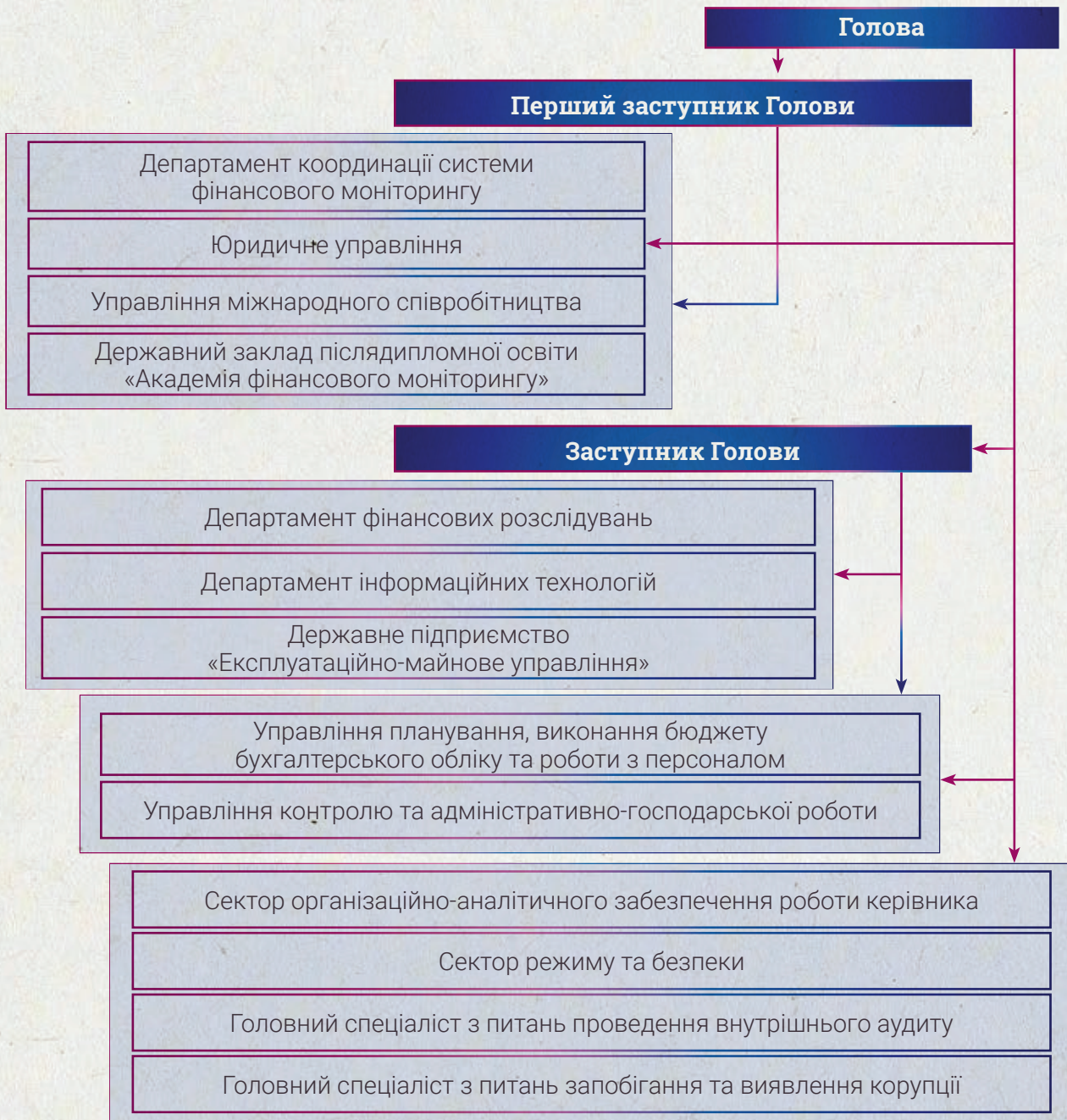

Рис. 1.4. Структура Держфінмоніторингу

Кадровий склад Держфінмоніторингу сформовано з висококваліфікованих спеціалістів, які мають повну вищу освіту. Науковий ступінь мають 10 працівників Держфінмоніторингу, з них 4 – мають вчене звання. 12 працівників Держфінмоніторингу є магістрами державного управління.

Протягом 2017 року в Держфінмоніторингу було організовано та проведено 4 конкурсні відбори на заміщення вакантних посад державних службовців, у яких взяли участь 70 осіб. За результатами конкурсного відбору призначено на вакантні посади 40 осіб.

Динаміка фактичної чисельності працівників Держфінмоніторингу у 2013-2018 роках

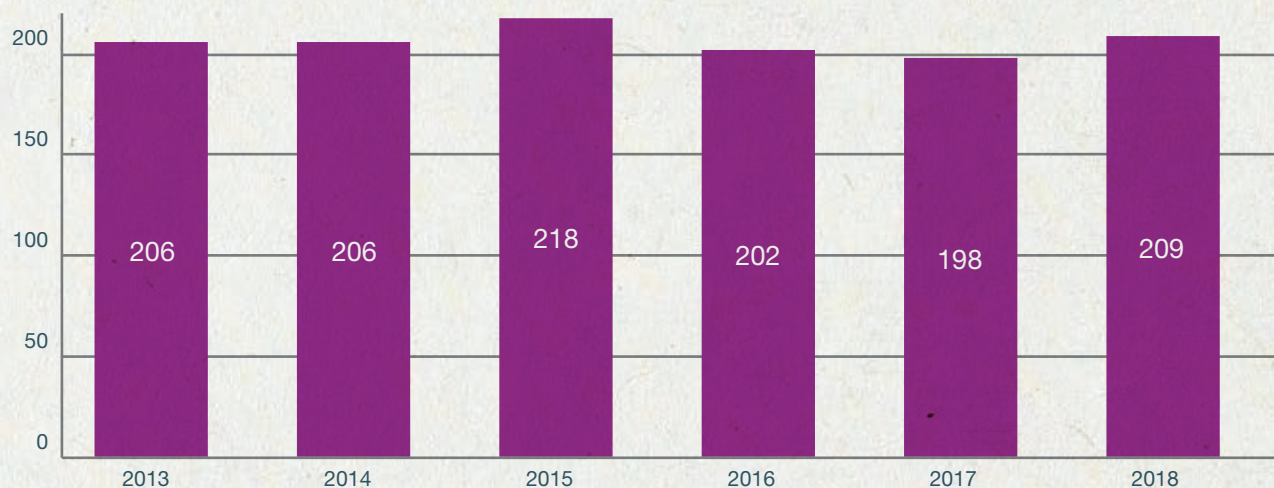

Рис. 1.5.

1.3. Фінансування Держфінмоніторингу

Фінансування видатків Держфінмоніторингу в 2017 році здійснювалося з державного бюджету в межах затверджених Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» бюджетних асигнувань.

У 2017 році відповідно до отриманих з державного бюджету асигнувань Держфінмоніторингом були здійснені видатки в сумі 139,9 млн. гривень. Структура використання вказаних коштів наведена у таблиці 1.1.

Структура використання бюджетних асигнувань Держфінмоніторингу в 2017 році

Напрямок витрат	Сума (в тис. грн.)
Виплата заробітної плати та нарахувань на неї	53 336,0
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	1 503,1
Оплата видатків на відрядження	205,1
Інші видатки для забезпечення діяльності та функціонування Державної інформаційної та інформаційно-аналітичної системи Держфінмоніторингу	84 855,8
Разом	139 900,0

Табл. 1.1.

2. ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ 5-ГО РАУНДУ ВЗАЄМНОЇ ОЦІНКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ КОМІТЕТОМ ЕКСПЕРТІВ РАДИ ЄВРОПИ З ПИТАНЬ ОЦІНКИ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ (MONEYVAL)

Держфінмониторингом з 23 березня по 8 квітня 2017 року організовано проведення виїзної моніторингової місії Комітету експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, в рамках 5-го раунду оцінки національної системи ПВК/ФТ¹.

Оцінка MONEYVAL включала в себе широкі консультації із представниками державних органів, приватного сектору та громадських об'єднань, а також вивчення ступеню ефективності практичного впровадження Стандартів FATF в національну антилегалізаційну систему.

¹ MONEYVAL є головним європейським арбітром з питань протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму і проводить взаємні оцінки держав щодо всіх відповідних міжнародних стандартів в правовій, фінансовій та правоохоронній сферах. Україна є членом MONEYVAL з 1997 року.

Відповідно до положень 11-ти Безпосередніх результатів (Immediate Outcomes), експерти під час місії ознайомились з практикою застосування в Україні законодавства з питань фінансового моніторингу, зокрема:

- Ризик, політика, координація (Безпосередній результат 1);
- Міжнародне співробітництво (Безпосередній результат 2);
- Нагляд (Безпосередній результат 3);
- Запобіжні заходи (Безпосередній результат 4);
- Юридичні особи та правові утворення (Безпосередній результат 5);
- Фінансова розвідка (Безпосередній результат 6);
- Розслідування та судове переслідування відмивання коштів (Безпосередній результат 7);
- Конфіскація (Безпосередній результат 8);
- Розслідування та судове переслідування фінансування тероризму (Безпосередній результат 9);
- Запобіжні заходи та фінансові санкції за фінансування тероризму (Безпосередній результат 10);
- Фінансові санкції за фінансування розповсюдження зброї масового знищення (Безпосередній результат 11).

Рис. 2.1. Спільне фото працівників Держфінмониторингу та учасників оціночної місії Комітету MONEYVAL м. Київ, 7 квітня 2017 року

Надалі, відповідно до Правил процедури проведення 5-го раунду взаємних оцінок, з метою подальшого обговорення проекту Звіту про взаємну оцінку України, у період з 2 по 4 жовтня 2017 року у м. Страсбурзі (Французька Республіка), делегація України на чолі з представником Державної служби фінансового моніторингу України взяла участь у засіданні «віч-на-віч» з представниками Комітету експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL).

У ході зазначеного засідання обговорено технічні аспекти національної системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (на підставі Методології FATF від 2012 року) та питання ефективності виконання 11-ти Безпосередніх результатів.

У рамках подальшого співробітництва з Комітетом MONEYVAL, у період з 4 по 7 грудня 2017 року у м. Страсбурзі (Французька Республіка), розширена делегація України у складі представників Секретаріату Кабінету Міністрів України, Мінфіну, Держфінмоніторингу, Мін'юсту, МЗС, НБУ, ГПУ, ДФС, НПУ, СБУ, за координації Держфінмоніторингу, взяла участь у 55-му Пленарному засіданні Комітету MONEYVAL.

За результатами проведення зазначеного Пленарного засідання, затверджено Звіт про взаємну оцінку України в рамках 5-го раунду оцінки Комітетом MONEYVAL, за наслідками виїзної місії (рис. 2.3).

Комітет MONEYVAL підтвердив значний рівень операційної та інституційної спроможності Держфінмоніторингу за усіма рейтинговими параметрами (висновки наводяться у додатку А).

Позитивному рішення MONEYVAL за результатами проведеної оцінки України, передував цілий ряд безпрецедентно складних організаційно-практичних заходів, які були здійснені та супроводжувалися Держфінмоніторингом упродовж всього процесу оцінки в рамках 5-го раунду, який тривав понад рік і був розпочатий ще у серпні 2016 року (див. схему 2.1).

У даному контексті варто відзначити, що значні зусилля були зосереджені на повноті інформаційно-аналітичного забезпечення міжнародних експертів, а також на координації спільних дій з державними органами України у цій сфері, зокрема ГПУ, НАБУ, СБУ, ДФС, НПУ, НБУ та іншими органами.

Держфінмоніторинг виступив основним модератором вищевказаної роботи на всіх етапах підготовки та проведення міжнародного оцінювання України. Активне сприяння Держфінмоніторингу надавав координатор проектів ОБСЄ в Україні.

Як наслідок злагодженої та конструктивної роботи з Комітетом MONEYVAL, підсумковий Звіт широко та неупереджено висвітлює стан технічної відповідності і результативності заходів боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення в Україні.

В цілому, Звітом підтверджено, що Україна є надійною юрисдикцією у питаннях боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, яка не потребує спеціальних контрольних заходів (маяків) з боку Комітету Ради Європи MONEYVAL та FATF.

Вказаний результат засвідчує безумовний прогрес у розбудові національної системи фінансового моніторингу та підтверджує зростання ефективності дій учасників антилегалізаційної системи.

У даному міжнародному документі проаналізовано рівень відповідності українського законодавства актуальним Рекомендаціям FATF, проведено оцінку практичної дієвості та ефективності системи фінансового моніторингу в Україні та надано рекомендації щодо її удосконалення.

У підсумку, за результатами оцінки технічної відповідності українського законодавства, Україна отримала позитивні рейтинги. Зокрема встановлено, що національне законодавство повністю відповідає 12-ти Рекомендаціям FATF, 20-ти переважно відповідає, 7-ми частково відповідає та одна Рекомендація не застосовується в Україні (див. табл. 2.1).

Рис. 2.2. Українська делегація на засіданні «віч-на-віч», м. Страсбург, 2 жовтня 2017 року

Головні етапи підготовки та організації Держфінмоніторингом роботи з проведення 5-го раунду оцінки MONEYVAL

I етап:

вересень – грудень 2016 року

Заповнено, перекладено та надіслано до Комітету MONEYVAL детальні Запитальники (у тому числі з прикладами, статистичними даними та іншою професійною інформацією) з питань технічної відповідності законодавчої бази України Стандартам FATF, та ефективності функціонування системи фінансового моніторингу

II етап:

січень – березень 2017 року

Держфінмоніторингом проведено практичні, методологічні та роз'яснювальні наради, зустрічі і тренінги для учасників системи фінансового моніторингу. Організовано проведено близько 40 таких тематичних заходів

III етап:

23 березня – 8 квітня 2017 року

Держфінмоніторингом організоване перебування в м. Києві виїзної місії Комітету MONEYVAL, в рамках якої проведено понад 70 зустрічей експертів з відповідними представниками української сторони

IV етап:

квітень – вересень 2017 року

Держфінмоніторингом забезпечено співпрацю з Секретаріатом Комітету MONEYVAL, яка включала телефонні конференції та консультації щодо опрацювання проекту Звіту

V етап:

жовтень – грудень 2017 року

Держфінмоніторингом забезпечено участь делегації України у засіданні «віч-на-віч» з представниками моніторингової місії у м. Страсбург, Французька Республіка (2-4 жовтня 2017 року) та подальше опрацювання проекту Звіту

VI етап:

4-7 грудня 2017 року

Держфінмоніторингом забезпечено організацію участі делегації України у засіданні робочої групи експертів та 55-му Пленарному засіданні Комітету MONEYVAL (м. Страсбург, Французька Республіка), на якому було затверджено Звіт за результатами п'ятого раунду взаємної оцінки України

VII етап:

8 грудня 2017 року – 30 січня 2018 року

Держфінмоніторингом взято участь у проведенні детального аналізу затвердженого Звіту, на предмет якості та послідовності, відповідно до затверджених процедур Комітету MONEYVAL

Схема 2.1. Етапи проведення п'ятого раунду оцінки MONEYVAL

**Рейтинги України
щодо Технічної відповідності
українського законодавства Рекомендаціям FATF**

P.1 Оцінка ризику та застосування ризику-орієнтованого підходу Переважно відповідає	P.2 Національне співробітництво та координація Відповідає	P.3 Злочин відмивання коштів Переважно відповідає	P.4 Конфіскація та тимчасові заходи Переважно відповідає	P.5 Злочин фінансування тероризму Частково відповідає	P.6 Цільові фінансові санкції – тероризм та фінансування тероризму Частково відповідає
P.7 Цільові фінансові санкції – розповсюдження Частково відповідає	P.8 Не прибуткові організації Переважно відповідає	P.9 Закони про таємницю фінансової установи Відповідає	P.10 Заходи належної перевірки клієнта Переважно відповідає	P.11 Збереження даних Відповідає	P.12 Політичні діячі Переважно відповідає
P.13 Кореспондентські банківські відносини Відповідає	P.14 Послуги з перекладу коштів або цінностей Переважно відповідає	P.15 Нові технології Переважно відповідає	P.16 Грошові перекази Відповідає	P.17 Надійність третіх сторін Не застосовується	P.18 Внутрішні контролю та іноземні відділення та філії Переважно відповідає
P.19 Високо-ризикові країни Відповідає	P.20 Звітування про підозрілі операції Відповідає	P.21 Розголошення та конфіденційність Відповідає	P.22 ВНУП: Заходи належної перевірки клієнта Переважно відповідає	P.23 ВНУП: Інші заходи Переважно відповідає	P.24 Прозорість та бенефіціарна власність юридичних осіб Переважно відповідає
P.25 Прозорість та бенефіціарна власність правових утворень Частково відповідає	P.26 Регулювання та нагляд за фінансовими установами Переважно відповідає	P.27 Повноваження наглядових органів Переважно відповідає	P.28 Регулювання та нагляд за ВНУП Частково відповідає	P.29 Підрозділи фінансової розвідки Відповідає	P.30 Відповідальність правоохоронних та слідчих органів Відповідає
P.31 Повноваження правоохоронних та слідчих органів Відповідає	P.32 Кеш-кур'єри Переважно відповідає	P.33 Статистика Частково відповідає	P.34 Нагляд та зворотній зв'язок Відповідає	P.35 Санкції Частково відповідає	P.36 Міжнародні інструменти Переважно відповідає
P.37 Взаємна правова допомога Переважно відповідає	P.38 Взаємна правова допомога: заморожування та конфіскація Переважно відповідає	P.39 Екстрадиція Переважно відповідає	P.40 Інші форми міжнародного співробітництва Переважно відповідає		

Табл. 2.1. Рейтинги України щодо Технічної відповідності

За рівнем ефективності, відповідно до встановлених рейтингів, Україна отримала за двома Безпосередніми результатами рейтинг «значний», за вісьмома результатами – рейтинг «помірний» і за одним показником низьку оцінку (див. табл. 2.2).

БР.1 Ризик, політика та координація Значний	БР.2 Міжнародне співробітництво Середній	БР.3 Нагляд Середній	БР.4 Запобіжні заходи Середній	БР.5 Юридичні особи та правові утворення Середній	БР.6 Фінансова розвідка Значний
БР.7 Розслідування та судове переслідування ВК Низький	БР.8 Конфіскація Середній	БР.9 Розслідування та судове переслідування ФТ Середній	БР.10 Запобіжні заходи та фінансові санкції за ФТ Середній	БР.11 Фінансові санкції за фінансування розповсюдження зброї масового знищення Середній	

Табл. 2.2. Рейтинги України щодо ефективності

Таким чином, отримані рейтинги гарантували Україні відсутність ризиків потрапляння до процедур включення у санкційні списки FATF (як це було під час попередніх оцінок у 2001 та 2010 роках).

На сьогодні Держфінмоніторингом здійснюється підготовка відповідного Плану дій щодо усунення виявлених

недоліків за результатами 5-го раунду оцінки MONEYVAL, щоб у 2019 році на першому пленарному засіданні Комітету MONEYVAL представити Звіт України про прогрес.

Вказана робота визначена Держфінмоніторингом як першочергова та невідкладна.

Рис. 2.3. Титульна сторінка Звіту про взаємну оцінку

3. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ

Впродовж 2017 року здійснювались заходи з розробки пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правових актів у сфері ПВК/ФТ.

Так, Держфінмоніторинг продовжував роботу щодо погодження проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», розробленого з метою імплементації положень Директиви (ЄС) 2015/849 Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2015 року «Про запобігання використанню фінансової системи

для відмивання грошей та фінансування тероризму» та Регламенту (ЄС) 2015/847 Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2015 року «Про інформацію, що супроводжує грошові перекази» та на виконання пункту 36-е Меморандуму про співпрацю між Україною та МВФ.

Водночас, Держфінмоніторингом за підтримки Координатора проектів ОБСЄ в Україні та участі авторитетних фахівців розроблено Збірку актів законодавства з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (з коментарями та роз'ясненнями) (рис. 3.2).

Рис. 3.1. Участь Голови Держфінмоніторингу Ігоря Борисовича Черкаського на робочій нараді Комітету з питань фінансової політики і банківської діяльності Верховної Ради України

Збірка підготовлена шляхом узагальнення та систематизації чинних нормативно-правових актів у сфері фінансового моніторингу. У виданні містяться коментарі, наявні офіційні роз'яснення та історичні довідки щодо нормативно-правових актів, для ефективного їх застосування у реалізації норм права.

Видання розраховано на працівників суб'єктів фінансового моніторингу, правоохоронних та судових органів, наукових працівників, а також викладачів, аспірантів, студентів вищих юридичних навчальних закладів і юристів-практиків.

Разом з тим, протягом звітного періоду прийнято 4 нормативно-правових акта, розроблених Держфінмоніторингом (перелік наводиться у додатку Б).

Крім того, Держфінмоніторингом у 2017 році прийнято 194 накази організаційно-розпорядчого характеру, а також опрацьовано 55 проектів нормативно-правових актів, які надійшли від державних органів, з них після узгодження із Міністерством фінансів України позиції Держфінмоніторингу, погоджено 53 акти.

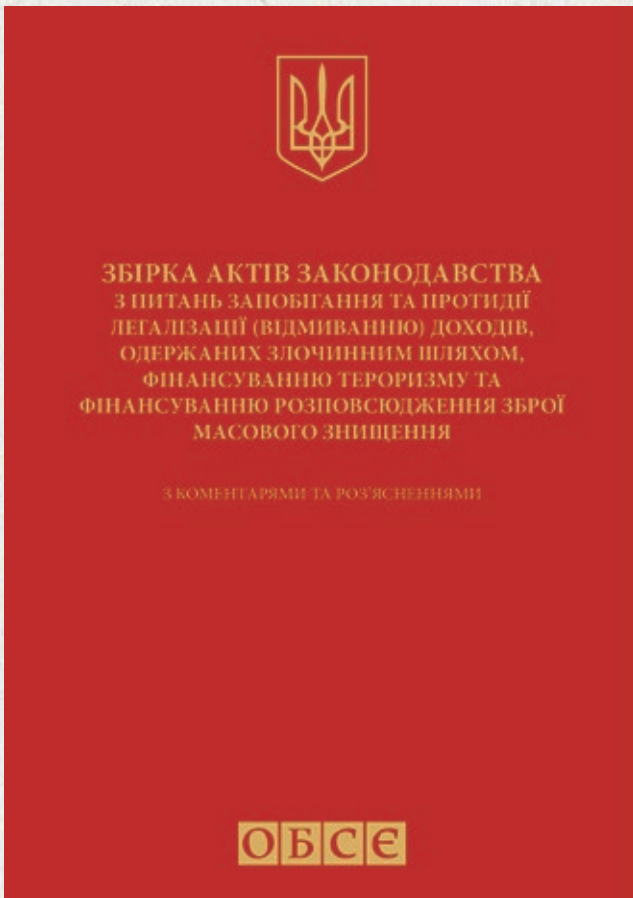
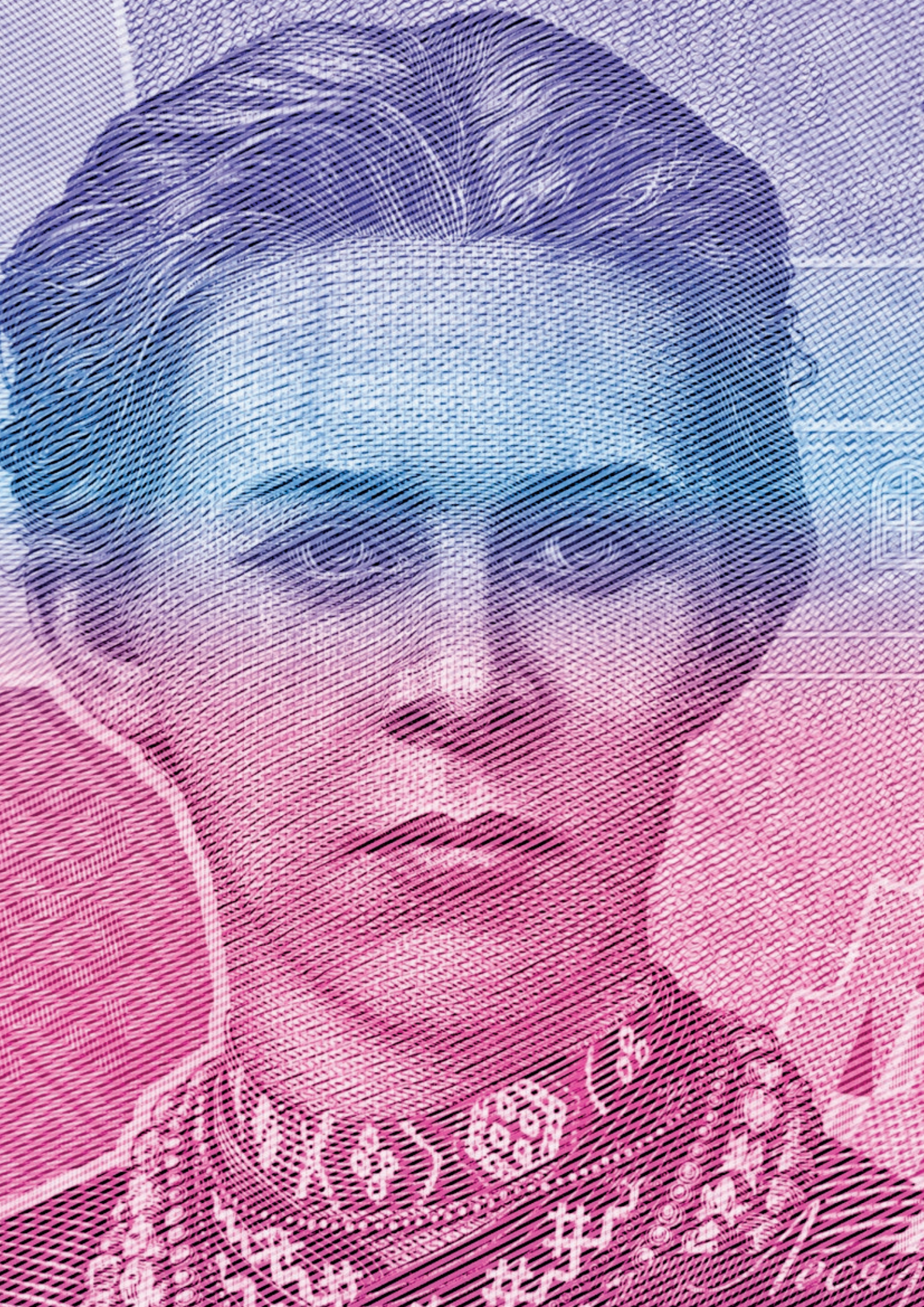

Рис. 3.2.

4. СТАТИСТИКА ОТРИМАНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ

4.1. Загальна динаміка отриманих повідомлень

Згідно із Базовим Законом, СПФМ подають до Держфінмоніторингу інформацію про фінансові операції, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу або щодо яких є підозри у причетності до відмивання коштів або фінансування тероризму.

Всього з початку експлуатації інформаційно-аналітичної системи Держфінмоніторингу отримано та оброблено **27,4 млн. повідомлень** про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, з яких понад **8 млн. повідомлень** отримано протягом 2017 року (рис. 4.1).

Динаміка інформування про фінансові операції в 2013-2017 роках

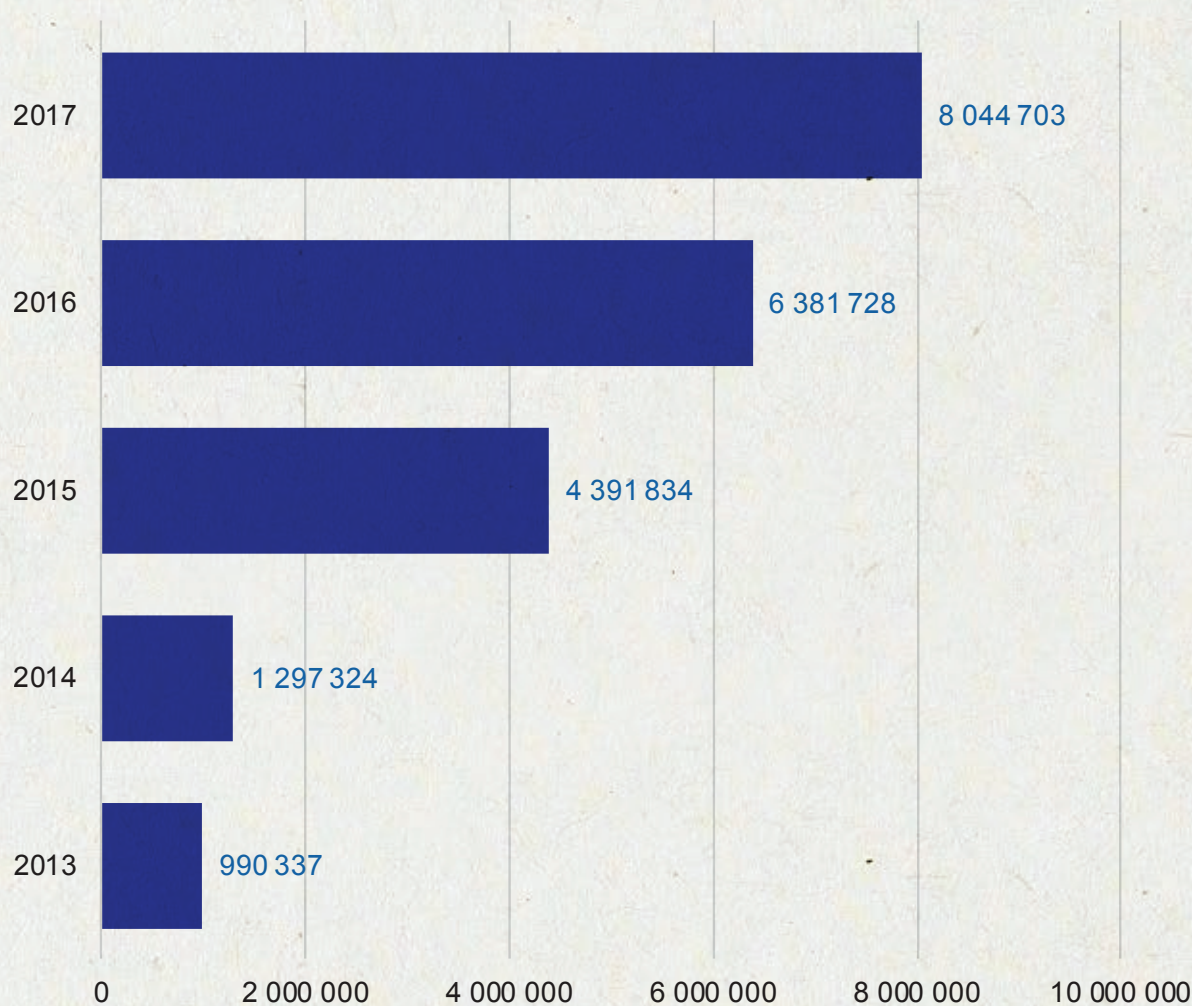

Рис. 4.1.

Слід відзначити, що у 2017 році Держфінмоніторингом взято на облік на 26,8 % більше повідомлень про фінансові операції, ніж у 2016 році (рис. 4.2).

Динаміка кількості повідомлень про підозрілі фінансові операції, взятих Держфінмоніторингом на облік у 2013-2017 роках

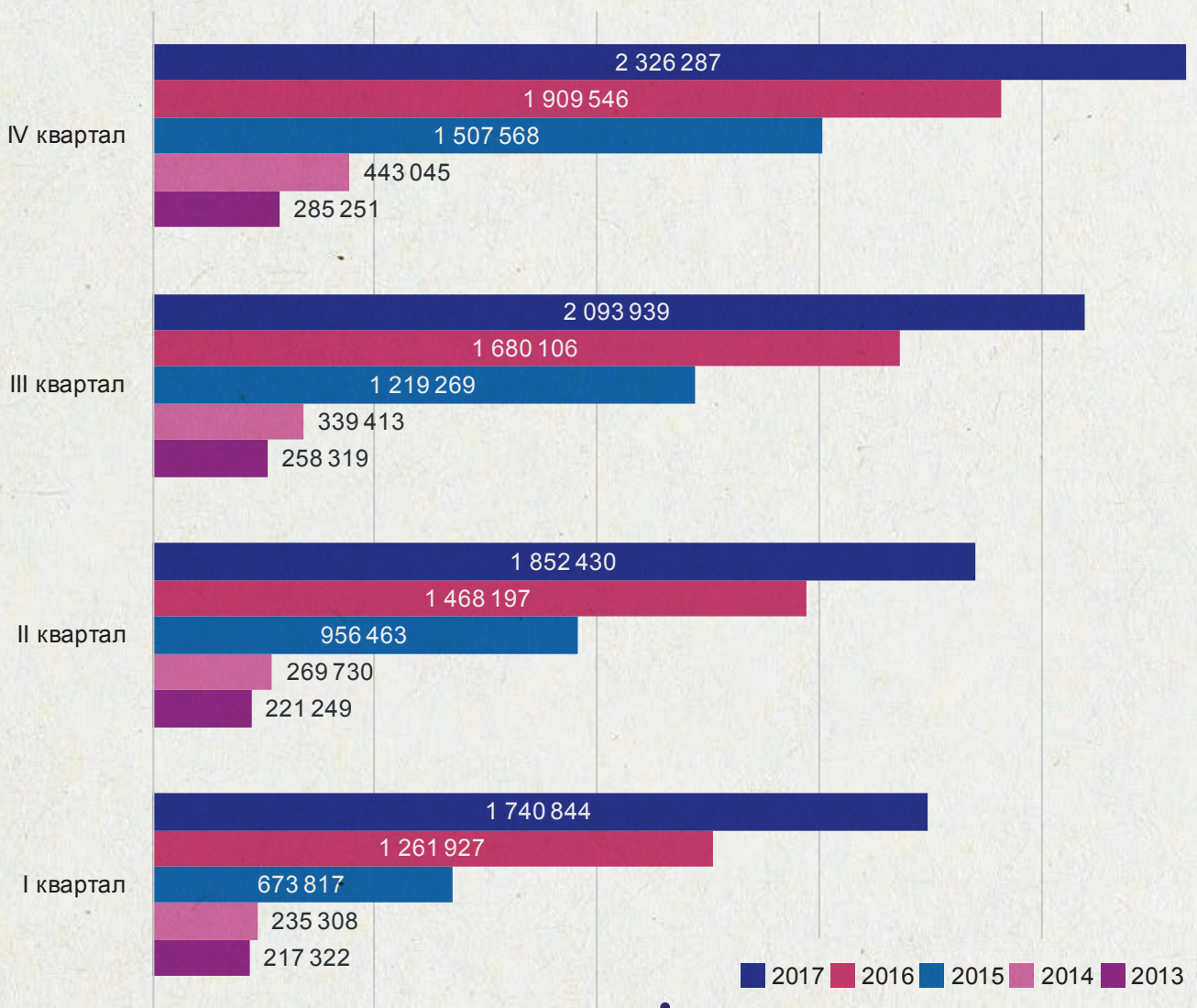

Рис. 4.2.

4.2. Динаміка отриманих повідомлень в розрізі суб'єктів первинного фінансового моніторингу

Найбільш активними в системі звітування, в розрізі СПФМ, є банківські установи, які надсилають переважну більшість повідомлень про операції, що підлягають фінансовому моніторингу.

Протягом 2017 року від банківських установ було отримано 99,09 % від загальної кількості повідомлень про фінансові операції (рис. 4.3).

Динаміка інформування про підозрілі фінансові операції банківськими та небанківськими установами у 2013-2017 рр.

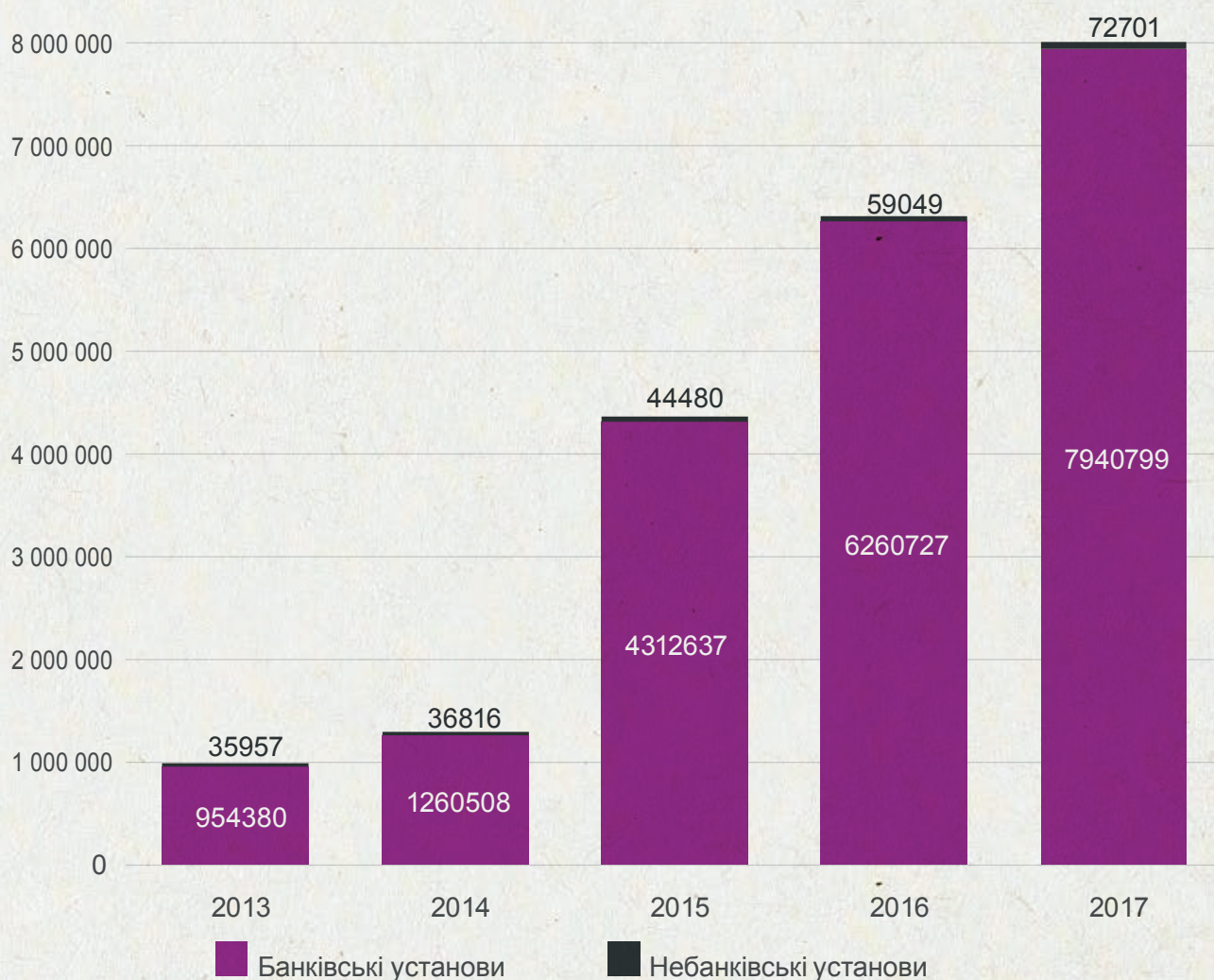

Рис. 4.3.

Також слід зазначити, що питома вага помилок у повідомленнях складає лише 0,12 % від загальної кількості отриманих Держфінмоніторингом у 2017 році повідомлень про фінансові операції.

Таким чином, відсоток повідомлень про фінансові операції, поданих СПФМ до Держфінмоніторингу протягом 2017 року без помилок складає 99,88 % від загальної кількості повідомлень.

Кількість повідомлень про фінансові операції, взятих на облік Держфінмоніторингом, в розрізі типів подання станом на 01.01.2018 року

Тип СПФМ	Кількість повідомлень в електронному вигляді	Кількість повідомлень в паперовому вигляді
Банківські установи	7 940 799	–
Небанківські установи	72 230	471

Табл. 4.1.

У 2017 році кількість повідомлень про фінансові операції, що були отримані та взяті на облік Держфінмоніторингом від небанківських установ в електронному вигляді збільшилась порівняно з 2016 роком на 23,25 % та складає 99,35 % від загальної кількості поданих до Держфінмоніторингу зазначеною категорією СПФМ повідомлень.

Серед небанківських установ найбільш активним у поданні повідомлень є страховий сектор. Питома вага таких повідомлень у загальному обсязі взятих на облік повідомлень про фінансові операції, що надійшли до Держфінмоніторингу від небанківського сектору склала 50,14 % (табл. 4.2, рис. 4.4).

Питома вага повідомлень у загальному обсязі повідомлень про фінансові операції, що надійшли від небанківського сектору та взяті на облік Держфінмоніторингом протягом 2017 року

Тип СПФМ	Кількість	Питома вага
Страхові установи	36 451	50,14 %
Інші суб'єкти господарювання, що надають фінансові послуги	4 747	6,53 %
Професійні учасники фондового ринку	29 181	40,14 %
Суб'єкти господарювання, які проводять лотереї	603	0,83 %
Нотаріуси	21	0,03 %
Інші суб'єкти первинного фінансового моніторингу	1698	2,33 %

Табл. 4.2.

Динаміка питомої ваги повідомлень, які взяті на облік Держфінмоніторингом у 2013-2017 роках, за видами суб'єктів небанківського сектору

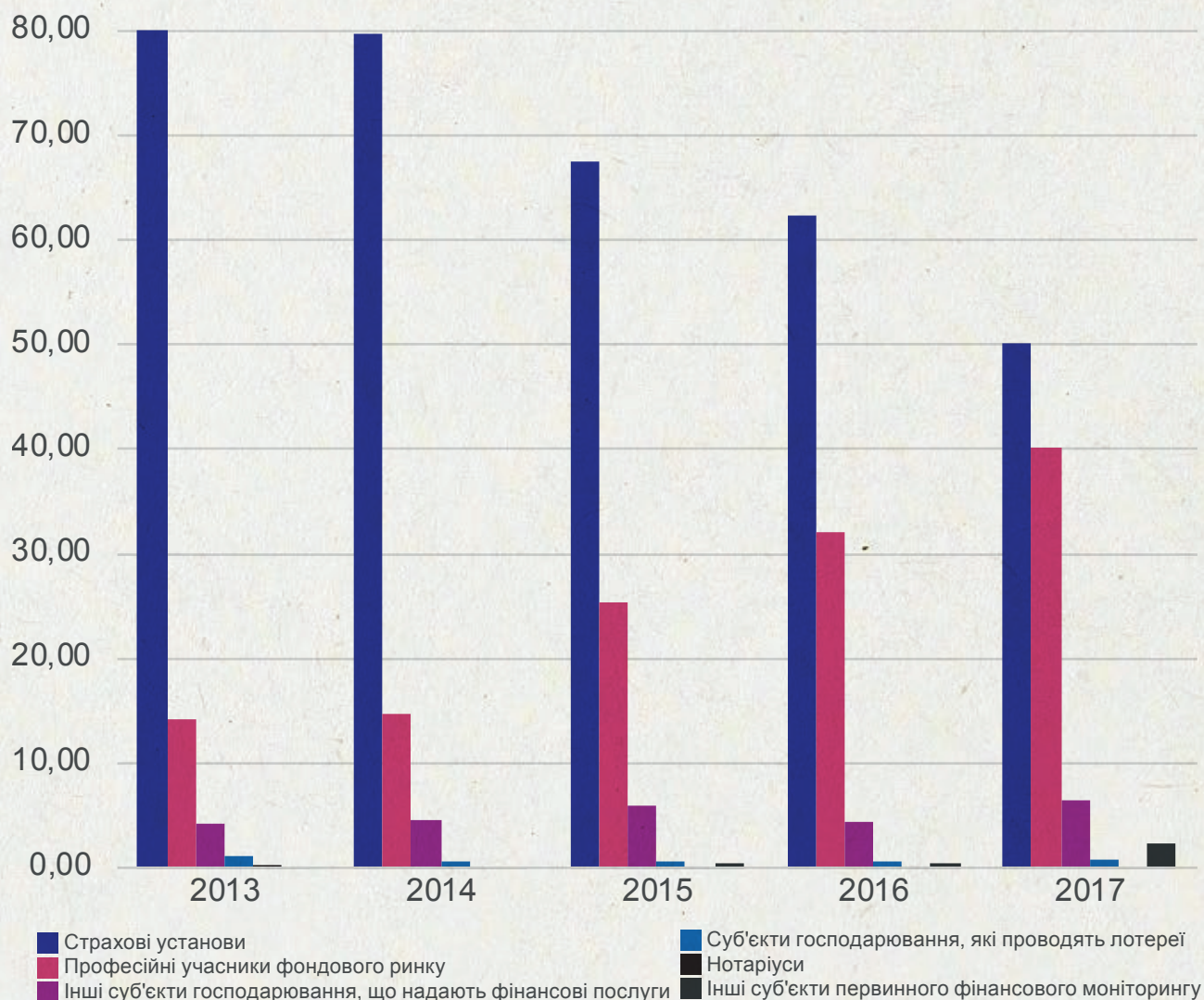

Рис. 4.4

Як свідчить рисунок 4.4 питома вага фінансових операцій, взятих на облік Держфінмоніторингом від професійних учасників фондового ринку, у загальній кількості підзвітних СПФМ небанківського сектору, починаючи з 2015 року має тенденцію до зростання з одночасним зменшенням питомої ваги фінансових операцій, поданих страховими установами. Така тенденція пов'язана насамперед із збільшенням кількості фінансових операцій з ознаками обов'язкового фінансового моніторингу, взятих на облік Держфінмоніторингом від професійних учасників фондового ринку та зменшенням кількості страхових установ в Україні.

Розподіл прийнятих на облік в звітному році повідомлень в розрізі ознак фінансового моніторингу має такий вигляд (рис. 4.5):

- за ознаками обов'язкового моніторингу – 95,24 % (7 631 690);
- за ознаками внутрішнього моніторингу – 3,72 % (298 394);
- за ознаками обов'язкового та внутрішнього моніторингу – 0,91 % (73 300);
- фінансові операції, що надійшли на запит щодо відстеження (моніторингу) фінансових операцій – 0,13 % (10 116).

Питома вага фінансових операцій у загальній кількості взятих Держфінмоніторингом на облік, у розрізі ознак фінансового моніторингу

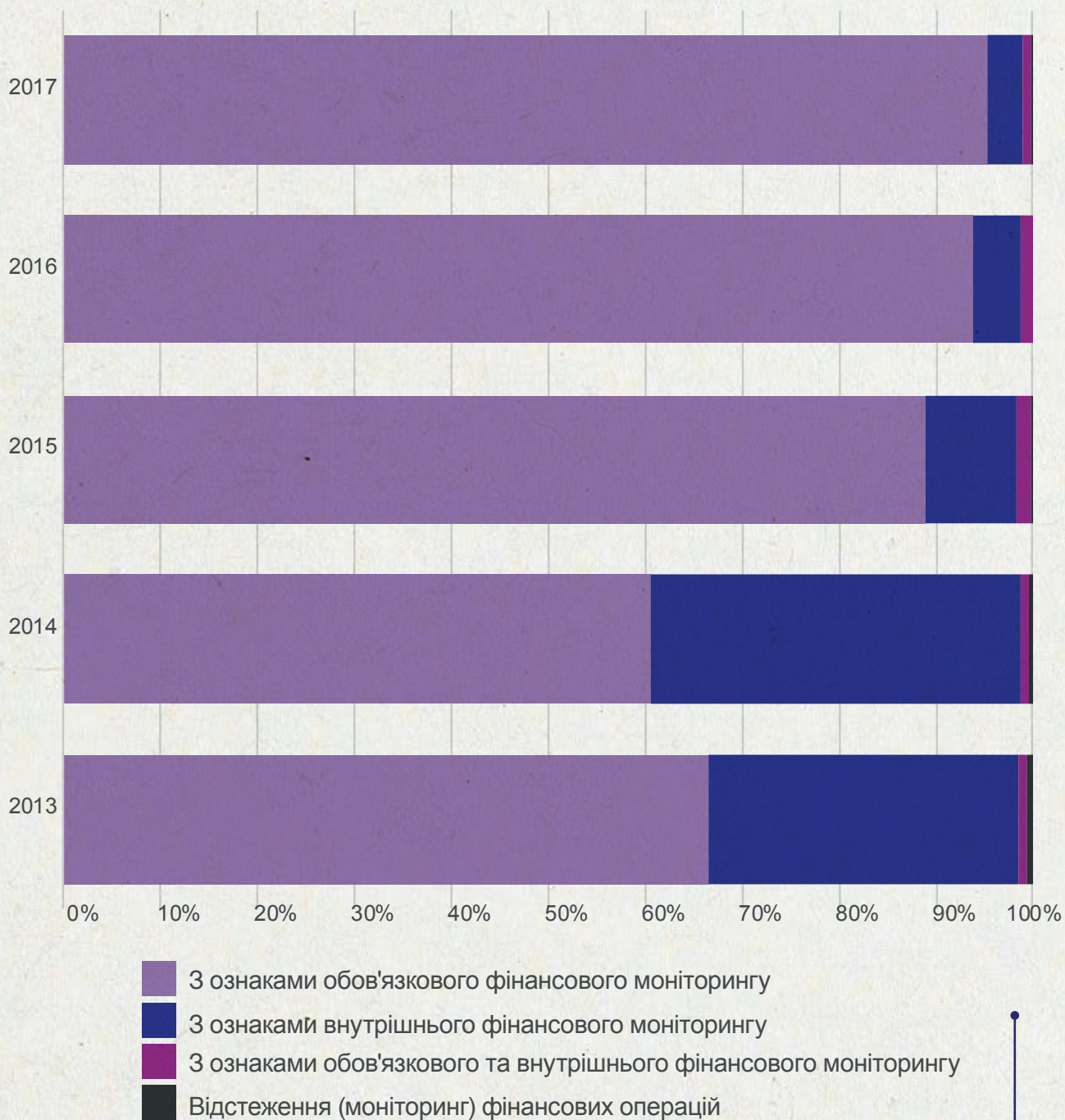

Рис. 4.5

Починаючи з 2015 року, спостерігається збільшення питомої ваги взятих на облік Держфінмоніторингом фінансових операцій з ознаками обов'язкового фінансового моніторингу, з одночасним зменшенням питомої ваги фінансових операцій з ознаками внутрішнього фінансового моніторингу у загальній кількості поданих СПФМ повідомлень.

Збільшення питомої ваги фінансових операцій з ознаками обов'язкового фінансового моніторингу у загальній кількості поданих СПФМ повідомлень пояснюється зростанням цін, а також девальвацією національної грошової

одиниці гривні щодо долара США, при закріпленій граничній сумі подання СПФМ інформації про фінансові операції з ознаками обов'язкового фінансового моніторингу на рівні 150 тис. гривень.

Разом з тим, відповідно до пункту 1 частини другої статті 6 Базового Закону СПФМ зобов'язані стати на облік у Держфінмоніторингу.

Станом на 01.01.2018 на обліку у Держфінмоніторингу перебувають 23 831 (у тому числі 12 637 відокремлених підрозділів) СПФМ (рис. 4.6).

Наростаючий підсумок питомої ваги СПФМ, які перебувають на обліку у Держфінмоніторингу, у розрізі їх видів

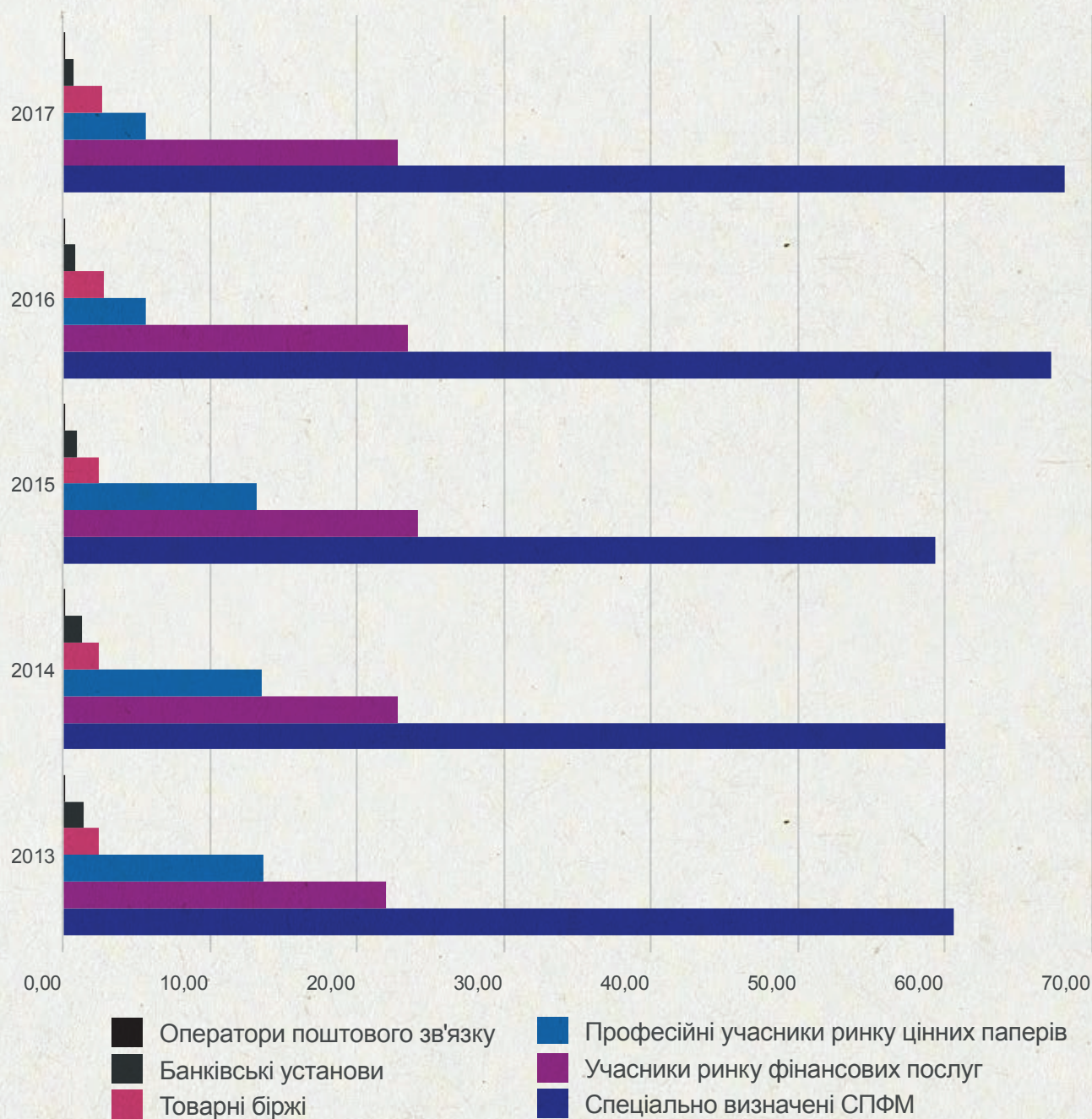

Рис. 4.6

5. АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

5.1. Процес аналізу інформації

Держфінмоніторинг, згідно з наданими повноваженнями, на постійній основі здійснює збирання, оброблення та аналіз інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, інші фінансові операції або інформації, яка може бути пов'язана з підозрою у легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванні тероризму та фінансуванні розповсюдження зброї масового знищення.

Інформація для аналізу (операційного та стратегічного) надходить від:

- СПФМ;
- правоохоронних органів;
- СДФМ та інших державних органів;
- ПФР іноземних країн.

Держфінмоніторингом здійснюється комплексний аналіз отриманої інформації та виявлення сумнівних фінансових операцій в державному і комерційному секторах економіки із залученням фінансових та нефінансових посередників.

Первинна обробка та аналіз інформації здійснюється в аналітичному сегменті ІСФМ.

Всі отримані повідомлення, що надходять у сховище

Держфінмоніторингу, розділяються за ступенем ризику та підлягають ґрунтовному аналізу з урахуванням всієї наявної інформації. За результатами такого аналізу формуються досьє для проведення фінансових розслідувань.

Так, протягом 2017 року для активної роботи було відібрано 397 902 повідомлень про фінансові операції, що стали базою для формування 2 757 досьє.

Кожне досьє аналізується на предмет виявлення підстав вважати, що фінансова операція може бути пов'язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення чи пов'язана із вчиненням іншого суспільно-небезпечного діяння, визначеного Кримінальним кодексом України.

Держфінмоніторинг здійснює аналіз фінансових операцій, який заснований на ризик-орієнтованому підході з урахуванням міжнародного досвіду ПВК/ФТ.

В порівнянні з попереднім 2016 роком кількість повідомлень про фінансові операції, що стали базою для формування досьє, зросла на 37,9% або на 109 288 повідомлень (рис. 5.1.)

Динаміка формування досьє в 2013-2017 роках

Рис. 5.1. Динаміка формування досьє в 2013-2017 роках

За результатами опрацювання досьє у 2017 році до правоохоронних органів передано 712 матеріалів, у т.ч. 382 узагальнених матеріалів та 330 додаткових узагальнених матеріалів.

Аналіз отриманих повідомлень здійснюється із врахуванням додаткової інформації, що одержується на запити Держфінмоніторингу.

Так, протягом 2017 року, Держфінмоніторингом направлено 17 876 файлів-запитів до 89 банківських установ щодо надання додаткової інформації.

Базовим Законом передбачено інструмент отримання додаткової інформації – відстеження (моніторинг) фінансових операцій. Інформація щодо відстеження (моніторингу) фінансових операцій подається до Держфінмоніторингу у вигляді повідомлень про фінансові операції.

Протягом 2017 року Держфінмоніторингом сформовано 11 запитів на відстеження (моніторинг) фінансових операцій до СПФМ.

Відповідно до статті 18 Базового Закону Держфінмоніторингом спільно з СДФМ, а також органами державної влади, в тому числі правоохоронними органами, проведено типологічні дослідження на тему «Ризики тероризму та сепаратизму» та «Ризики використання готівки».

У типологічних дослідженнях наведено основні методи та схеми, за допомогою яких злочинці та злочинні угруповання здійснюють фінансування тероризму (сепаратизму) та переводять безготівкові кошти у готівку.

Результати типологічних досліджень розміщено на офіційному веб-сайті Держфінмоніторингу у розділі «Типології» / «Рекомендації по виявленню схем відмивання коштів».

Рис. 5.2. Типологічні дослідження Держфінмоніторингу 2017 року

5.2. Зупинення фінансових операцій

Базовий Закон передбачає право Держфінмоніторингу щодо зупинення фінансових операцій. Порядок прийняття Державною службою фінансового моніторингу України рішення про зупинення фінансових операцій затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2015 № 1200, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22.01.2016 за № 123/28253 (далі – Порядок).

Відповідно до частини п'ятої статті 17 Базового Закону, загальний строк зупинення фінансових операцій не може перевищувати 30 робочих днів.

Відповідно до Порядку Держфінмоніторинг приймає відповідні рішення та доручення про зупинення фінансових операцій, а саме:

- про подальше зупинення фінансової операції у випадках, встановлених частинами другою та п'ятою статті 17 Базового Закону;

- про зупинення видаткових операцій на рахунках клієнтів СПФМ (осіб) відповідно до частин третьої та п'ятої статті 17 Базового Закону;
- про скасування свого рішення щодо зупинення видаткових операцій відповідно до частини п'ятої статті 17 Базового Закону;
- щодо зупинення/поновлення СПФМ проведення або забезпечення моніторингу фінансової операції відповідної особи на виконання запиту уповноваженого органу іноземної держави – відповідно до частини третьої статті 23 Базового Закону.

Протягом 2017 року Держфінмоніторингом на виконання статті 17 Базового Закону зупинено фінансові операції 399 осіб.

5.3. Фінансові розслідування

Держфінмоніторинг як ПФР України вживає посилені заходи практичного характеру щодо ПВК/ФТ.

За результатами аналізу та узагальнення виявлених (типових та новітніх) методів, способів, фінансових інструментів та схем легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, визначено пріоритетні напрями проведення фінансових розслідувань:

- фінансування тероризму та сепаратизму;

- відмивання доходів, отриманих від корупційних діянь (відмивання коштів за участю національних публічних діячів та високопосадовців, розкрадання коштів бюджетних установ та коштів державних підприємств тощо);
- використання готівки у схемах легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Слід зазначити, що інші напрями фінансових розслідувань також потребують уваги з боку всіх учасників національної системи фінансового моніторингу та правоохоронних органів.

5.3.1. Щодо розслідування операцій, що пов'язані з фінансуванням тероризму та сепаратизму

Відповідно до законодавства України, Держфінмоніторинг спільно із правоохоронними органами здійснює заходи, направлені на попередження та протидію фінансуванню терористичної діяльності, сепаратизму.

Так, протягом 2017 року Держфінмоніторингом направлено до правоохоронних органів 69 матеріалів (з них 41 узагальнений матеріал та 28 додаткових узагальнених матеріалів) стосовно фінансових операцій осіб, які можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму, сепаратизму та/або проведених за участю осіб, які публічно закликають до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або зміни меж території або державного кордону України, в тому числі:

- 14 матеріалів (з них 9 узагальнених матеріалів та 5 додаткових узагальнених матеріалів), які містили інформацію, у тому числі з мережі Інтернет, щодо збору чи надання коштів на благодійність та допомогу терористичним та сепаратистським угрупованням;
- 6 узагальнених матеріалів, пов'язаних із підозрами у здійсненні фінансових операцій особами причетними до діяльності ІДІЛ або інших екстремістських груп, що мають протизаконні зв'язки на території України.

У 2017 році Держфінмоніторингом у 31 випадку (матеріалу) заблоковано кошти стосовно фінансових операцій осіб, які за інформацією правоохоронних органів можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму, сепаратизму, на загальну суму у гривневому еквіваленті 51,6 млн. гривень.

Найбільш запитуваними інструментами фінансування тероризму є:

- благодійні внески;
- готівка;
- надання фінансової допомоги, допомога родичам;
- поповнення карткових рахунків, електронних гаманців, мобільних телефонів;
- цінні папери, зокрема, векселі, акції та інвестиційні сертифікати;
- відступлення прав вимоги.

До найпоширеніших методів фінансування тероризму та сепаратизму можна віднести:

- перерахування грошових коштів за допомогою міжнародних електронних платіжних систем, електронних та веб-гаманців;
- матеріальне забезпечення терористичних угруповань, шляхом надання такого забезпечення неприбутковими (благодійними) організаціями, підконтрольними таким угрупованням чи особам;
- фінансування тероризму нерезидентами під виглядом законної діяльності;
- добровільна передача власних готівкових коштів фізичними особами представникам терористичних та/або сепаратистських організацій;
- перерахування грошових коштів на карткові рахунки членів терористичних угруповань;
- використання фіктивних фінансових структур для отримання готівкових коштів;
- використання третіх осіб для збору коштів, використання банкоматів для зняття грошових коштів з банківських рахунків третіх осіб, кеш-кур'єри;
- використання взаємозаліків для прикриття грошових потоків, передача майна та інших активів безпосередньо особам, які причетні до тероризму;
- вимагання фінансової допомоги у суб'єктів господарської діяльності для подальшого фінансування тероризму та сепаратизму, у т.ч. ватажками збройних формувань, які діють на території ОРДЛО;
- вчинення грабежів, розбоїв, викрадення людей з метою отримання коштів за їх викуп.

Приклад 1. Використання фіктивних громадських організацій для можливого фінансування тероризму та сепаратизму

Держфінмоніторингом виявлено схему фінансування іноземними громадськими організаціями української Громадської організації Б для проведення на території України масових заходів з метою інформаційної пропаганди (рис. 5.3).

У березні 2017 року на користь української Громадської організації Б було здійснено спробу перерахування коштів у вигляді безповоротного гранту у сумі 0,5 млн. рос. рублів від іноземної Громадської організації А для проведення на території України несанкціонованого масового заходу.

Відносно зазначеної транзакції прийнято рішення про зупинення фінансової операції.

В ході розслідування встановлено, що на користь Громадської організації Б протягом 2016-2017 років здійснювались регулярні зарахування коштів від іноземних благодійних фондів та громадських організацій в якості грантів на

загальну суму 1,2 млн. російських рублів. Надалі кошти конвертувались в гривню та перераховувались фізичним та юридичним особам за надані юридичні та інші послуги.

Фізична особа В отримувала дохід від політичної партії, керівництво якої підпорядковується політичним елітам іноземної держави.

Таким чином, надані кошти іноземною Громадською організацією А для проведення масових заходів, можуть бути спрямовані на ведення гібридної війни проти України шляхом інформаційної пропаганди.

Правоохоронними органами здійснюється кримінальне провадження.

Рис. 5.3.

Приклад 2. Використання сфери торгівлі у схемах фінансування тероризму

За результатами проведеного аналізу фінансових операцій та додатково отриманої інформації, Держфінмоніторингом виявлено схему, пов'язану із підозрою у фінансуванні тероризму шляхом закупівлі комплектуючих та інших товарів, які могли бути використані для виготовлення спеціальних технічних засобів з подальшою їх реалізацією на користь незаконних збройних формувань ОРДЛО.

Встановлено, що на користь Підприємства А зараховані кошти, переважно від державних установ та благодійних організацій, як оплата за товар (комплектуючі, спецтехніка) та благодійна допомога, на загальну суму 226 млн. гривень.

Крім того, посадовими особами Підприємства А внесено на його рахунки готівкові кошти в сумі 6 млн. грн. (в тому числі у вигляді торгової виручки в сумі 3 млн. грн.) щодо яких існують підозри, що вони отримані від продажу спеціальних технічних засобів, виготовлених у приміщеннях товариства, та за грошову винагороду передані на користь незаконних збройних формувань ОРДЛО.

В подальшому закумуляовані на рахунках Підприємства А кошти перераховувались на закупівлю комплектуючих та інших товарів, які могли бути використані для виготовлення спеціальних технічних засобів, на користь 200 суб'єктів господарювання на загальну суму 84 млн. грн. та на користь 116 фізичних осіб-підприємців на загальну суму 28 млн. гривень.

Частина вказаних коштів в сумі 24 млн. грн. була перерахована як оплата за роботи на користь підконтрольного Підприємства Б, яке, в свою чергу, щомісячно перераховувало зазначені кошти на користь фізичних осіб-підприємців Л та М, як оплата за послуги програмування.

Слід зазначити, що засновниками Підприємства А є Громадянин Д та Громадянка Н, які є подружжям. В свою чергу, Підприємство А та Громадянка Н є засновниками Підприємства Б.

Представниками правоохоронних органів під час обшуку на комп'ютерах працівників Підприємства А виявлено переписку з представниками ОРДЛО та підтвердження факту надання програмного забезпечення для представників ОРДЛО.

Можливо припустити, що частина грошових коштів від загальної суми перерахувань на закупівлю комплектуючих та інших товарів, які могли бути використані для виготовлення спеціальних технічних засобів, була використана для виготовлення та збуту цих засобів на користь незаконних збройних формувань ОРДЛО.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування.

5.3.2. Щодо розслідування фактів відмивання доходів, отриманих від корупційних діянь

Держфінмоніторингом продовжується активна робота стосовно розслідування фактів відмивання коштів, одержаних від корупційних діянь, розкрадання та привласнення державних коштів та майна, в тому числі Януковичем В.Ф., його близькими, іншими посадовцями та пов'язаними з ними особами.

Протягом 2017 року Держфінмоніторингом передано правоохоронним органам 211 матеріалів (63 узагальнених матеріалів та 148 додаткових узагальнених матеріалів) стосовно фінансових операцій, пов'язаних із відмиванням коштів, одержаних від корупційних діянь, розкрадання та привласнення державних коштів та майна, в тому числі Януковичем В.Ф., його близькими, іншими посадовцями та пов'язаними з ними особами, зокрема до:

- Національного антикорупційного бюро України – 101 матеріал;
- органів прокуратури України – 98 матеріалів;
- Державної фіскальної служби України – 1 матеріал;
- органів внутрішніх справ України – 1 матеріал;
- органів Служби безпеки України – 10 матеріалів.

У вказаних матеріалах сума підозрілих фінансових операцій, які можуть бути пов'язані із легалізацією (відмиванням) коштів або з учиненням іншого кримінального правопорушення, становить 16,2 млрд. гривень.

Слід зазначити, що у порівнянні з минулим роком основні закономірності корупційних злочинів не зазнали суттєвих змін.

Основними інструментами відмивання корупційних доходів є:

- фіктивні послуги;
- використання афілійованих осіб для надання псевдо-послуг;
- передплата за товари і послуги підконтрольним особам з подальшою непоставкою/невиконанням;
- заниження вартості товарів державною компанією при реалізації компаніям-посередникам для акумулювання прибутків;
- укладання завідомо неправомірних угод по придбанню продукції за цінами, встановленими для соціальних потреб, з подальшою її реалізацією;
- використання підприємств з ознаками фіктивності;
- «торгівля» державними послугами з видачі/оформлення дозвільних документів;
- використання банківських рахунків, відкритих за межами України;
- відхилення конкурентних заяв на участь в тендерах на користь підконтрольних компаній, що пропонують значно вищі ціни.

До найпоширеніших способів відмивання корупційних доходів можна віднести:

- залучення осіб, які не мають з «корупціонером» близьких родинних зв'язків, в той же час пов'язані іншими зв'язками (далекі родичі, водії, помічники);
- отримання хабара готівкою з подальшим переведенням у безготівкову форму;
- отримання корупційного доходу в Україні, а його «відбілювання», легалізація, надання йому законного походження здійснюється за кордоном;
- неодноразове отримання спадщини від осіб, не пов'язаних родинними зв'язками;
- придбання власності за кордоном;
- придбання корпоративних прав.

Приклад 3. Легалізація коштів фізичною особою, пов'язаною родинними зв'язками із суддею з використанням неприбуткової організації

Держфінмоніторинг за результатами проведеного аналізу виявлено схему легалізації коштів фізичною особою, яка пов'язана родинними зв'язками із суддею (рис. 5.4).

Фізичною особою А було внесено кошти готівкою на власний рахунок в банківській установі у сумі 7,1 млн. грн. та надалі перераховано на банківський рахунок неприбуткової організації М з призначенням платежу «надання позики».

Інформація про офіційно отримані Фізичною особою А доходи відсутня. При цьому чоловік зазначеної особи – Фізична особа Б обіймає посаду судді та задекларував факт отримання готівкових коштів у вигляді подарунка від свого батька – Фізичної особи В у розмірі 7,5 млн. гривень.

Батьком судді задекларовано доходів на загальну суму 0,6 млн. грн., що менше суми подарунку майже в двадцять разів.

Неприбутковою організацією М укладено договір іпотеки з фізичною особою А. Предметом іпотеки є орендована нежитлова будівля, площею 467,9 кв. метрів, що є власністю громади міста. Надалі, зазначена будівля викуплена неприбутковою організацією М в управління комунальної власності за договором купівлі-продажу вартістю 7,1 млн. грн. внаслідок раніше отриманих від Фізичної особи А коштів та передана такій особі у володіння в якості забезпечення по договору позики.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування.

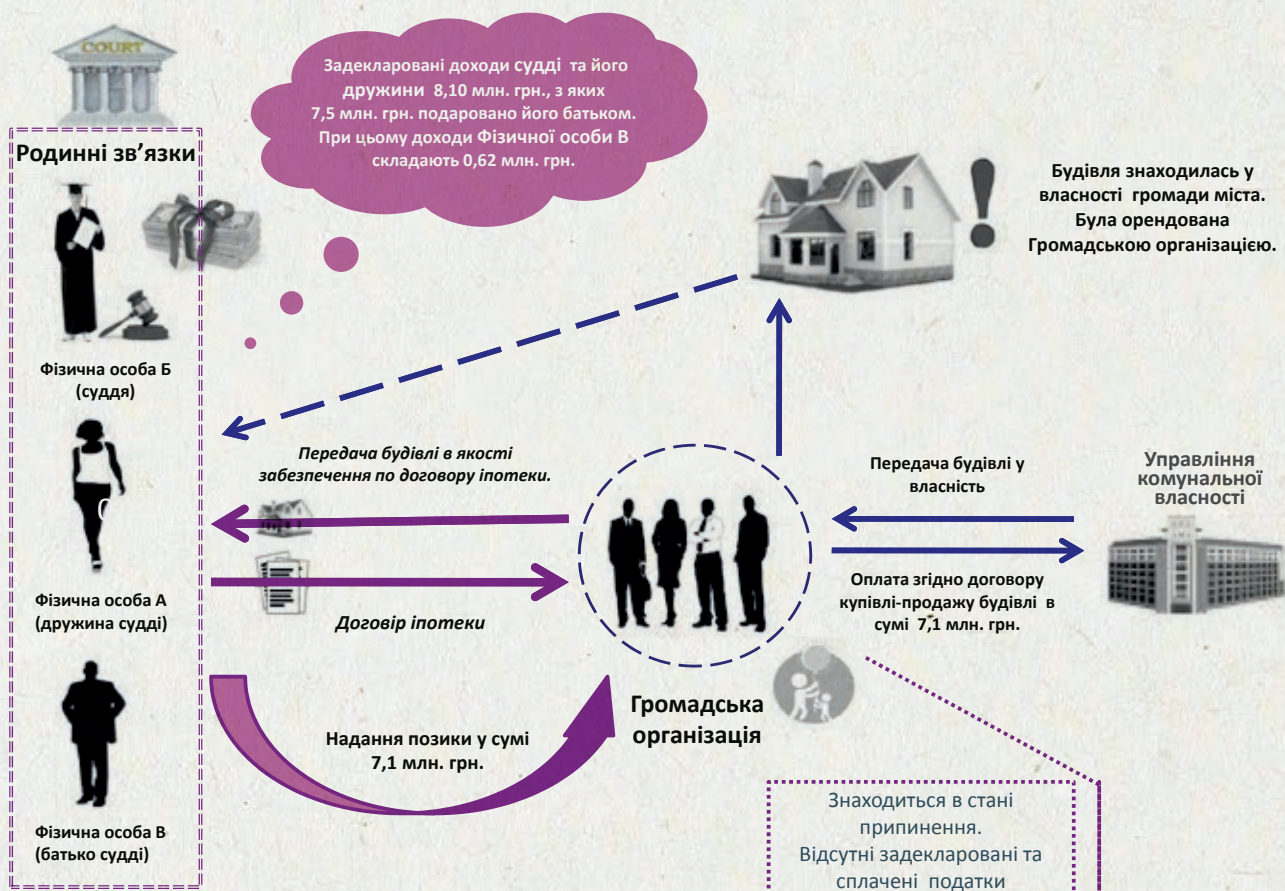

Рис. 5.4.

Приклад 4. Легалізація коштів за участю публічного діяча за межами України

Держфінмоніторингом за результатами аналізу виявлено факт легалізації за межами України незаконно отриманих доходів фізичною особою С, яка є національним публічним діячем (рис. 5.5).

ПФР іноземної країни повідомлено Держфінмоніторинг, що при виїзді до цієї країни фізичною особою С задекларовано перевезення готівки на загальну суму 162,7 тис. євро, із зазначенням, що ці кошти є власними заощадженнями та будуть використані на території цієї країни для купівлі нерухомості і здійснення інших покупок.

При цьому, за даними митних органів України, при виїзді з території України під час перетину кордону факти декларування готівки фізичною особою С відсутні.

Разом з тим, фізичною особою С разом із дружиною задекларовано доходів і заощаджень – 274,4 тис. грн. та 51,0 тис. дол. США. Таким чином, сума перевезеної готівки в 3 рази перевищує суму офіційно задекларованих фізичною особою С доходів та заощаджень.

Автомобіль, на якому здійснювався перетин кордону належить фізичній особі С, хоча даний транспортний засіб не зазначено в декларації. Утримувачем даного автомобіля є фізична особа П, яка виступає засновником та директором декількох підприємств на території України, має дозвіл на проживання на території іноземної країни, сума офіційно задекларованих доходів – 306,7 тис. гривень.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування.

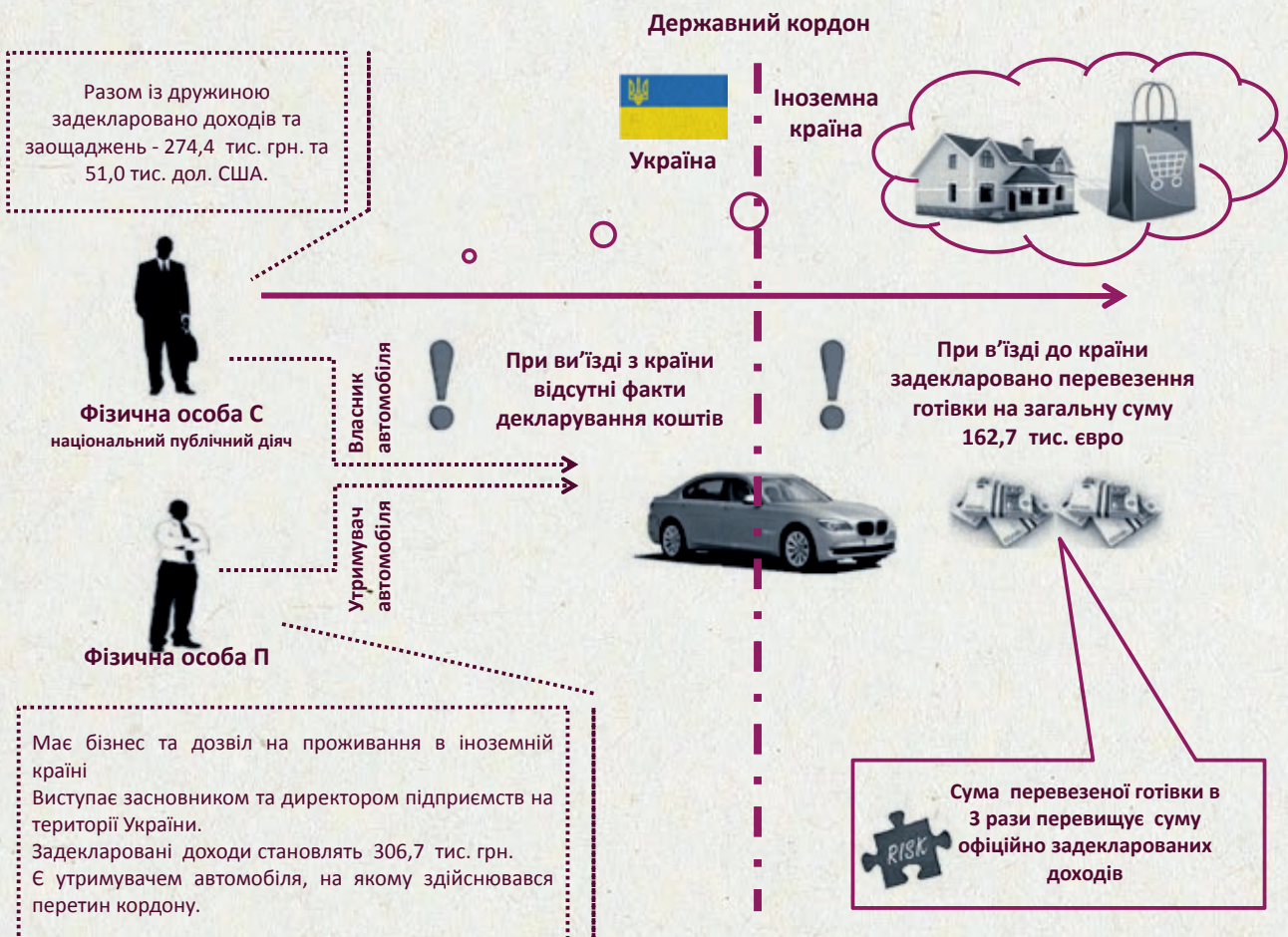

Рис. 5.5.

Щодо розслідування операцій, пов'язаних з бюджетними коштами та іншими державними активами

За 2017 рік Держфінмоніторингом до правоохоронних органів направлено 38 матеріалів (з них 30 узагальнених матеріалів та 8 додаткових узагальнених матеріалів) щодо фактів зловживань з бюджетними активами.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, та з учиненням іншого злочину, визначеного Кримінальним кодексом України, становить 3,6 млрд. гривень.

До типових методів розкрадання бюджетних коштів можна віднести:

- «транзитне» перерахування державних коштів через рахунки пов'язаних компаній з ознаками фіктивності;
- «транзитне» перерахування державних коштів через рахунки інших юридичних осіб та подальшого перерахування на користь компаній з ознаками фіктивності;
- закупівля продукції за завищеними цінами, із залученням компаній-нерезидентів;
- привласнення державних коштів групою пов'язаних осіб;
- придбання частки державного підприємства за заниженою вартістю;
- перерахування бюджетних коштів на рахунки фізичних осіб-підприємців з подальшим переведенням у готівку;
- зловживання службовим становищем;
- шахрайське заволодіння майном державного підприємства;
- непрозорі договори страхування.

До основних інструментів, які використовувались для відмивання бюджетних коштів, можна віднести:

- договори фінансової допомоги (позики);
- «сміттєві» цінні папери;
- кредити;
- товари та послуги;
- контракти на надання агентських послуг;
- депозити;
- готівка;
- закупівля товарів неналежної якості;
- договори страхування;
- договори комісії.

Приклад 5. Розкрадання бюджетних коштів та їх відмивання шляхом часткового переведення у готівкову форму

Держфінмоніторингом за результатами проведеного аналізу виявлено схему розкрадання державних коштів з подальшою легалізацією злочинних доходів.

Протягом декількох років під час закупівлі харчових продуктів для потреб військових державними установами та військовими частинами сплачувались кошти на користь суб'єктів господарювання з ознаками фіктивності, які мають сумнівну репутацію.

Так, на користь ТОВ А було перераховано кошти за харчові продукти на загальну суму 49,8 млн. гривень.

За результатами проведеного аналізу встановлений подальший рух коштів:

- 28 % від загальної суми отриманих коштів (14,0 млн. грн.) перераховано на користь різних юридичних осіб у якості оплати за консерви, харчові продукти та інші товари продуктової групи;
- 72 % від загальної суми отриманих коштів (35,8 млн. грн.) перераховано на інші банківські рахунки, відкрито депозитні рахунки, а також перераховано на користь ряду суб'єктів господарювання з ознаками фіктивності у якості фінансової допомоги.

Із загальної суми коштів, використаних не за цільовим призначенням, 2,6 млн. грн. були зняті готівкою та перераховано на картковий рахунок фізичної особи.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування.

5.3.3. Щодо розслідування операцій, пов'язаних із зняттям готівкових коштів

Держфінмоніторингом ведеться активна робота з виявлення та припинення схем легалізації (відмивання) злочинних доходів, у яких використовуються операції з готівковими коштами.

Держфінмоніторингом основна увага зосереджується на виявленні в першу чергу операцій, пов'язаних із діяльністю «конвертаційних» центрів і підприємств з ознаками фіктивності, а також інших операцій, зокрема, пов'язаних із незаконною торгівлею наркотичними (психотропними) речовинами, їх аналогами та прекурсорами.

На підставі досліджених Держфінмоніторингом схем можна однозначно стверджувати, що злочинці використовують готівку, як інструмент, що дозволяє уникнути залишення фінансового сліду у всіх економічних злочинах, у поєднанні з іншими інструментами, що унеможливають ідентифікацію справжніх власників і контролерів учасників фінансових потоків.

Серед комбінаторних інструментів можна виокремити наступні:

- залучення юридичних осіб, зареєстрованих на підставних осіб;
- відкриття значної кількості рахунків однією юридичною або фізичною особою у різних банківських установах;
- залучення до проведення фінансових операцій довірених осіб з соціально незахищених верств населення, осіб з кримінальним минулим та за втраченими паспортами (підставні особи).

Кошти отримані злочинним шляхом можуть бути інтегровані у фінансову систему під виглядом легальних операцій, зокрема шляхом:

- внесення коштів готівкою до статутних капіталів суб'єктів господарювання;
- внесення засновниками або посадовими особами фінансової допомоги готівкою на рахунки суб'єктів господарювання;
- внесення коштів готівкою на депозитні рахунки суб'єктів господарювання або фізичних осіб з подальшим зняттям їх того самого або наступного дня;

- внесення коштів готівкою на депозитні рахунки суб'єктів господарювання або фізичних осіб та переуступлення права на їх одержання за банківськими кредитними угодами;
- внесення коштів готівкою на ощадні рахунки суб'єктів господарювання або фізичних осіб з випуском ощадних сертифікатів на пред'явника;
- внесення коштів готівкою на рахунки обліку заборгованості за банківськими кредитами суб'єктам господарювання.

Держфінмоніторингом було також виявлено, що у схемах відмивання злочинних доходів простежується комбінування інших фінансових інструментів паралельно з готівкою, зокрема:

- договори відступлення прав вимоги;
- використання підставних осіб для надання псевдопослуг;
- «фіктивні» цінні папери (векселі, акції, інвестиційні сертифікати);
- фіктивні послуги, зокрема страхове відшкодування за фіктивними страховими випадками;
- фінансова та благодійна допомога;
- інші види позик.

Важливим елементом схем переведення безготівкових коштів у готівку є предмет фінансової операції, який власне може різнитися як під час переказів між банківськими рахунками учасників схем, так і безпосередньо в операції з переведення безготівкових коштів у готівку, зокрема:

- для юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців характерне:
 - для закупівлі товарів, послуг, робіт;
 - на господарські або адміністративні потреби;
 - підприємницький дохід;
 - придбання цінних паперів у фізичних осіб;
 - позики/фінансова допомога працівникам;
- для фізичних осіб характерне:
 - позика/фінансова допомога;
 - поповнення карткових рахунків третіми особами;
 - зняття готівкових коштів, з карткових рахунків з сумнівним джерелом походження.

Щодо розслідування операцій, пов'язаних із діяльністю «конвертаційних» центрів і підприємств з ознаками фіктивності

Держфінмоніторингом здійснювались заходи, спрямовані на виявлення фактів та припинення протиправної діяльності «конвертаційних» центрів та підприємств з ознаками фіктивності, задіяних у легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванні тероризму та фінансуванні розповсюдження зброї масового знищення.

Так, протягом 2017 року Держфінмоніторингом підготовлено та передано до правоохоронних органів України 132 матеріали (з них 111 узагальнених матеріалів та 21 додатковий узагальнений матеріал), пов'язані із зняттям готівкових коштів.

Приклад 6. Легалізація коштів фізичними особами за участю компанії-нерезидента

За інформацією ПФР інших країн Держфінмоніторингом проведено аналіз, в ході якого виявлено схему фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом (рис. 5.6).

Відомо, що Фізичною особою П перераховано грошові кошти Фізичній особі Л в розмірі 1,3 млн. євро для розвитку діяльності Компанії нерезидента Р. Надалі, грошові кошти, які мають сумнівний характер у зв'язку з тим, що Фізичною особою П задекларовано незначну суму доходів, перераховано на користь Компанії Р. За умови непогашення отриманої позики Фізичною особою Л, 100% активів Компанії Р переходить у власність Фізичній особі П.

Відносно Компанії нерезидента Р відомо, що нею проведено транзакції в сумі 0,3 млн. євро на користь Компанії

нерезидента С, бенефіціарним власником якої є Фізична особа П.

Крім того, Фізична особа П є засновником ряду юридичних осіб, в одному із яких директором значиться Фізична особа Л.

Слід зазначити, що Фізичною особою П значна частина коштів витрачається за межами України у якості оплати за послуги готелів, у казино, зняття готівки.

Таким чином, є підстави підозрювати Фізичну особу П та Фізичну особу Л у своїй спільній діяльності з відмивання не задекларованих доходів, що мають сумнівне походження.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування.

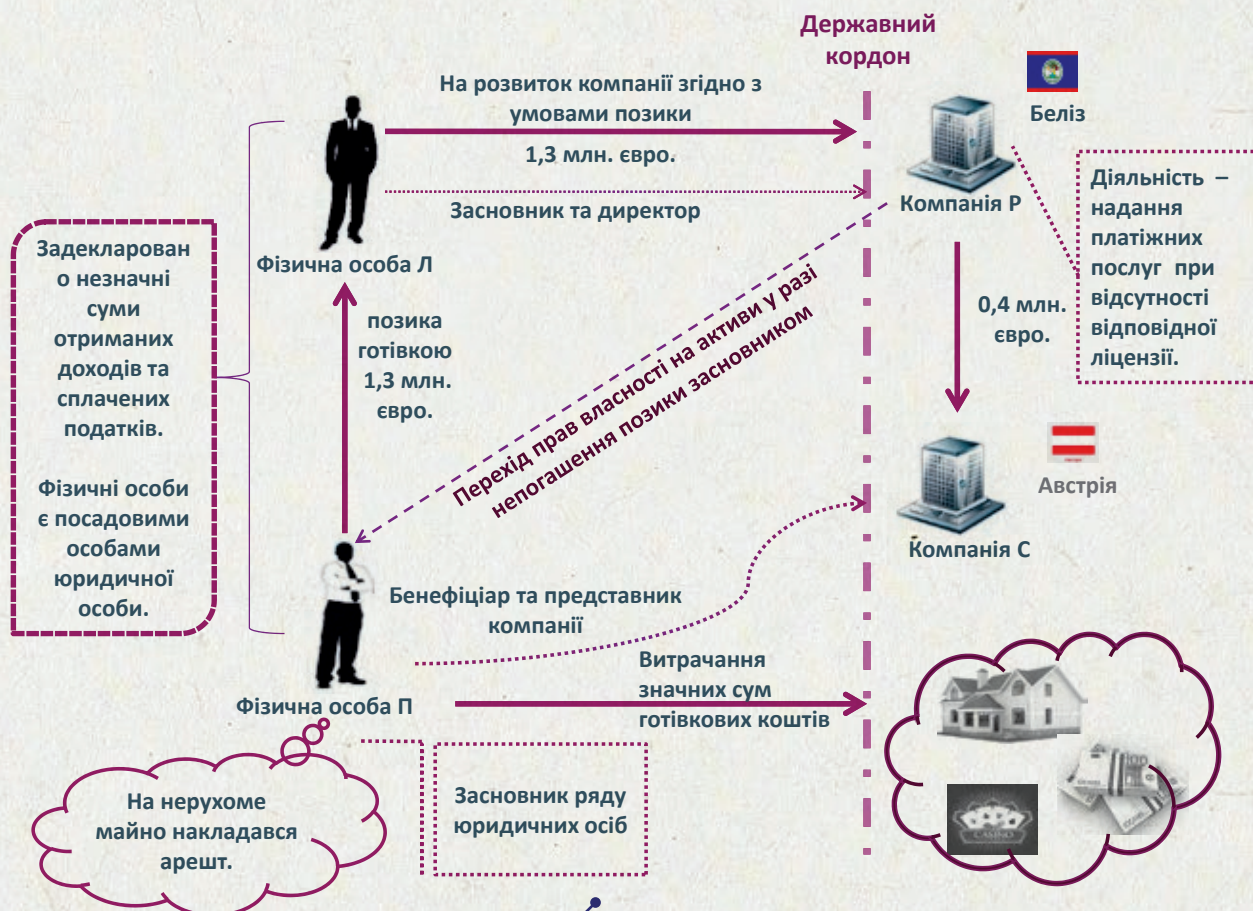

Рис. 5.6.

Приклад 7. Переведення безготівкових коштів у готівкову форму

Держфінмоніторингом за результатами проведеного аналізу виявлено схему професійного відмивання злочинних доходів з використанням конвертаційного центру (рис 5.7.).

Встановлено, що на рахунки 10 юридичних осіб надходили кошти від інших юридичних осіб у якості фінансової допомоги, оплати за вторинну сировину, цінні папери. Надалі кошти акумулювались на банківських рахунках зазначених підприємств та знімались готівкою довіреними особами через каси банків на закупівлю товарів. Загальна сума коштів, переведених в готівку, складає 2 843,3 млн. гривень.

Більшість із зазначених юридичних осіб мають одноосібний посадово-засновницький склад, переважна більшість підприємств новостворені та зареєстровані в один день, деякі юридичні особи мають спільну адресу

реєстрації. Зазначені підприємства, маючи значні обсяги задекларованих валових доходів, до бюджету сплачують мінімальні суми податків.

Привертає увагу, що зазначені довірені особи є засновниками, керівниками та/або бухгалтерами групи інших підприємств, деякі фізичні особи отримували одночасно кошти у значних розмірах від одного і того ж підприємства, залученого до схеми, які надалі знімали готівкою. Одна фізична особа одноосібно є директором і засновником двох із зазначених підприємств.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування.

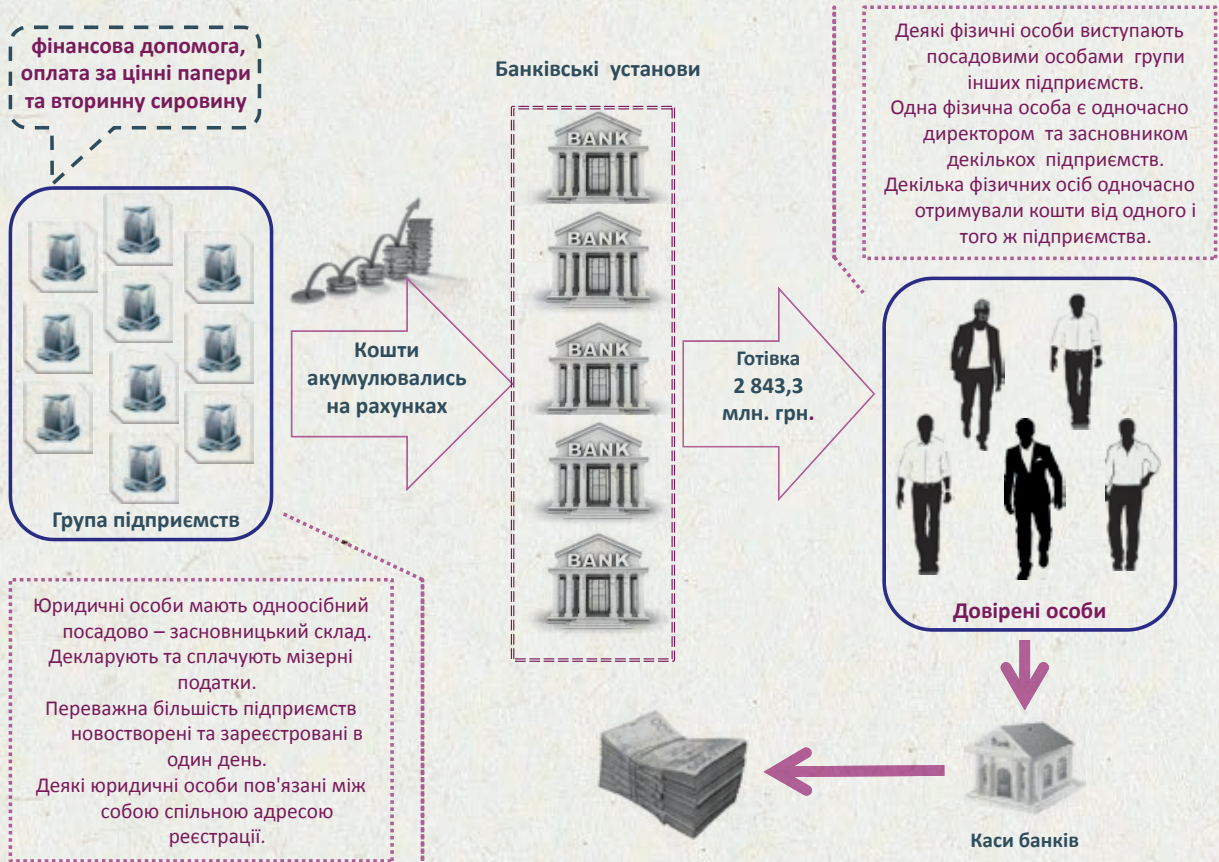

Рис. 5.7.

Щодо розслідування операцій, пов'язаних із незаконною торгівлею наркотичними (психотропними) речовинами, їх аналогами та прекурсорами

Протягом 2017 року Держфінмоніторингом до правоохоронних органів направлено 5 матеріалів (з них 4 узагальнені матеріали та 1 додатковий узагальнений матеріал), які пов'язані з торгівлею наркотиками на території України.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, становить 17,7 млн. гривень.

Приклад 8. Легалізація доходів, отриманих від незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин

Держфінмоніторингом від правоохоронних органів отримана інформація щодо причетності групи фізичних осіб до створення незаконної схеми збуту наркотичних засобів та психотропних речовин з метою отримання незаконних доходів у великих розмірах (рис 5.8.).

Держфінмоніторингом проведено аналіз фінансових операцій та встановлено, що на карткові рахунки 10 фізичних осіб надходили безготівкові кошти з карткових рахунків іншої групи фізичних осіб на суму 1,9 млн. грн. (переказ між рахунками), а також надійшло готівкою через банківські термінали коштів на суму 5,2 млн. гривень. Загальна сума безготівкового/готівкового поповнення склала понад 7 мільйонів гривень.

Надалі, кошти були зняті готівкою або використані власниками рахунків в якості оплати за товари та послуги.

До групи учасників зазначеної схеми входили фізичні особи, які є працівниками правоохоронних органів України. Інші фізичні особи, що входили до даної групи, в основному, тимчасово безробітні та не мають офіційно задекларованих доходів.

Правоохоронними органами здійснюється розслідування.

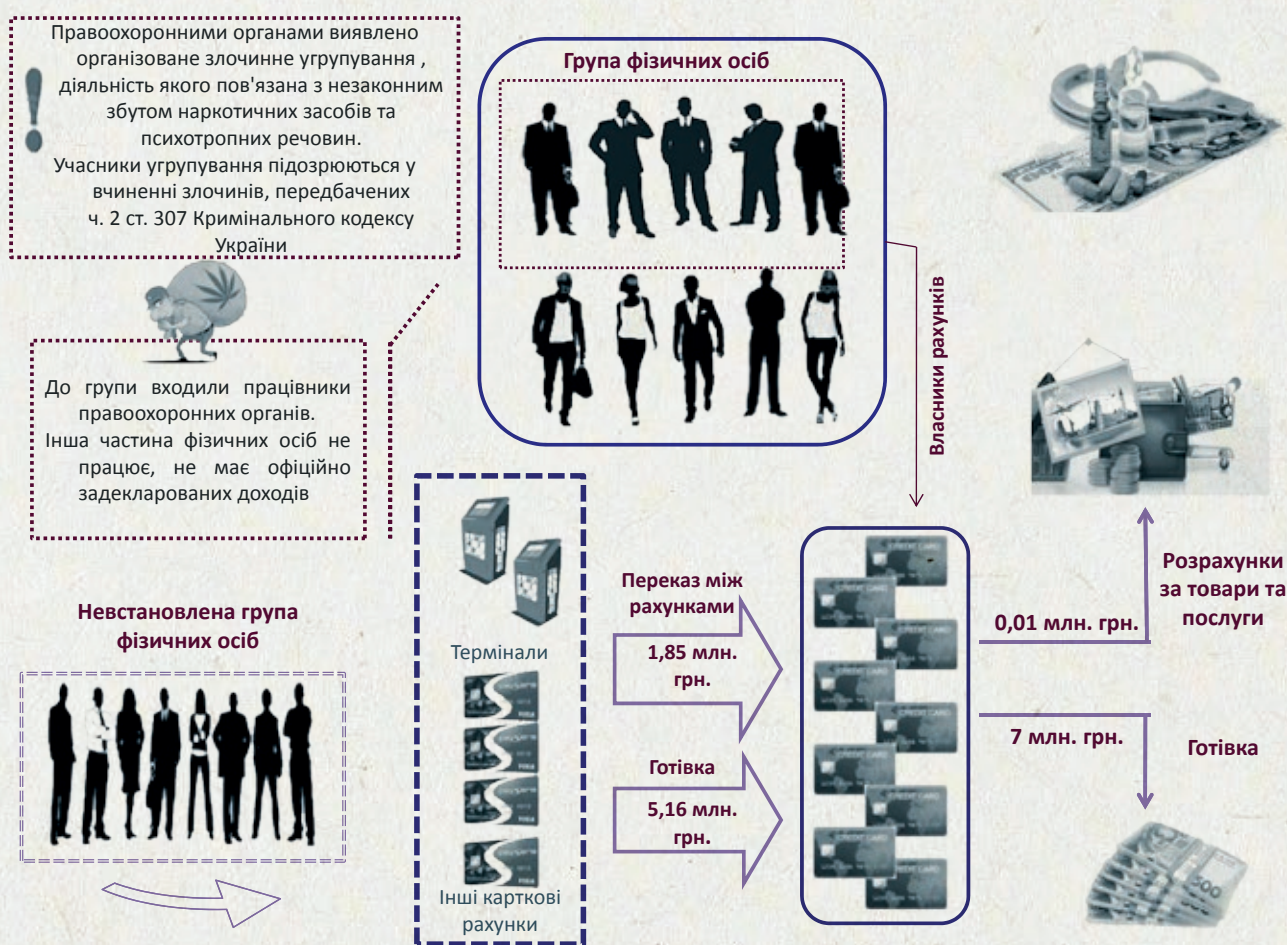

Рис. 5.8.

6. УЗАГАЛЬНЕНІ МАТЕРІАЛИ

На виконання Базового Закону та відповідно до Порядку надання та розгляду узагальнених матеріалів, затвердженого міжвідомчим наказом Міністерства фінансів України та правоохоронних органів, експертна комісія Держфінмоніторингу з розгляду узагальнених матеріалів і додаткових узагальнених матеріалів, підготовлених для подання правоохоронним та розвідувальним органам, за наявності достатніх підстав приймає рішення щодо направлення таких матеріалів до правоохоронних органів.

До участі в засіданнях експертної комісії Держфінмоніторингом в якості експертів залучаються спеціалісти підрозділів правоохоронних органів.

Держфінмоніторингом протягом 2017 року підготовлено 712 матеріалів (з них 382 узагальнені матеріали та 330 додаткових узагальнених матеріалів), які направлено до (рис. 6.1.):

- ГПУ – 87 узагальнених матеріалів та 146 додаткових узагальнених матеріалів;
- ДФС – 125 узагальнених матеріалів та 47 додаткових узагальнених матеріалів;
- НПУ – 54 узагальнені матеріали та 20 додаткових узагальнених матеріалів;
- СБУ – 80 узагальнених матеріалів та 52 додаткових узагальнених матеріалів;
- НАБУ – 36 узагальнених матеріалів та 65 додаткових узагальнених матеріалів.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані:

- з легалізацією коштів, становить 45,1 млрд. грн.;
- з учиненням іншого злочину, визначеного Кримінальним кодексом України, становить 14,3 млрд. гривень.

Передано узагальнених матеріалів

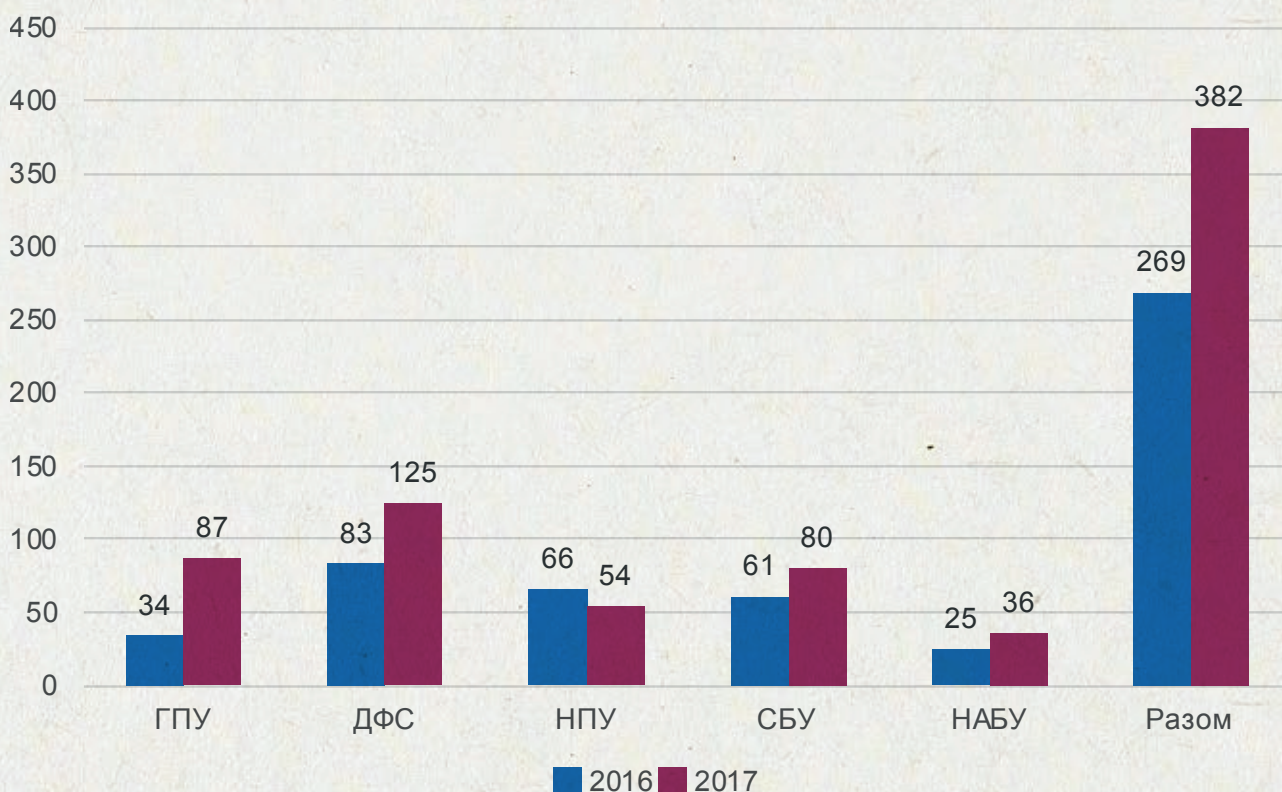

Рис. 6.1.

Правоохоронними органами в ході досудових розслідувань використано 331 узагальнений матеріал Держфінмоніторингу (з урахуванням наданих у минулі роки) у 306 кримінальних провадженнях, зокрема (рис 6.2):

- за результатами перевірки 66 узагальнених матеріалів розпочато 66 кримінальних проваджень;
- використано 265 узагальнених матеріалів у 240 кримінальних провадженнях.

Розпочато кримінальних проваджень за узагальненими матеріалами

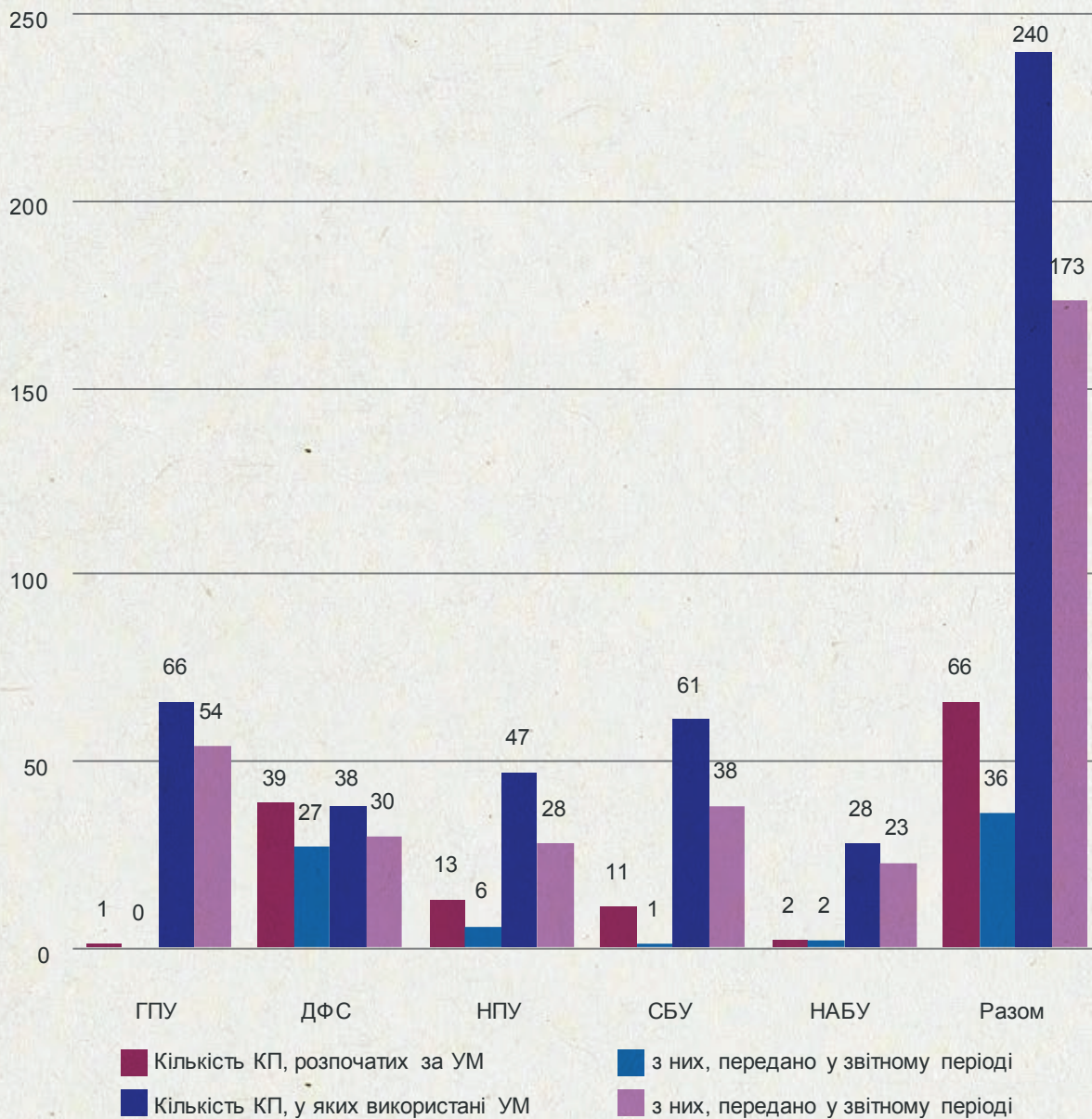

Рис. 6.2.

Підрозділами правоохоронних органів закінчено 63 кримінальні провадження у зв'язку із зверненням до суду з обвинувальним актом, розпочатих за 70 узагальненими матеріалами.

Судами розглянуто 115 кримінальних справ, розпочатих за результатами розгляду 120 узагальнених матеріалів, із постановленням обвинувального вироку або винесенням

ухвали за nereабілітуючими обставинами.

Відповідно до інформації правоохоронних органів, у кримінальних провадженнях, розпочатих правоохоронними органами за результатами розгляду узагальнених матеріалів Держфінмоніторингу, загальна вартість арештованого та вилученого майна (коштів) становить 3 342,2 млн. гривень.

Приклад вироку суду

Правоохоронними органами в ході досудового слідства у кримінальному провадженні, розпочатому за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених частиною першою статті 205 (Фіктивне підприємство), частиною другою статті 361 (Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони заподіяли значну шкоду), частиною третьою статті 190 (Шахрайство, вчинене у великих розмірах, або шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки), частиною другою статті 200 (Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб), частиною другою статті 209 (Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або у великому розмірі), частинами другою та третьою статті 301 (Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів) Кримінального кодексу України були використані відомості, що містились у узагальненому матеріалі Держфінмоніторингу.

У ході розслідування кримінального провадження встановлено, що особа «Ф» за винагороду запропонувала фізичній особі здійснити перереєстрацію вже створеного суб'єкта господарської діяльності ТОВ «С» на її ім'я, при цьому залишила за собою права розпоряджатись рахунком та підписанням розрахункових документів даного Товариства.

В подальшому особа «Ф» з метою заволодіння чужим майном, шляхом обману, не маючи наміру виконувати взяті на себе зобов'язання по продажу товару отримала в якості попередньої оплати від ТОВ «А» на розрахунковий рахунок створеного фіктивного Товариства безготівкові кошти у сумі більше 170 тис. грн, розпорядилась цими коштами на власний розсуд та вжила заходів щодо приховування слідів злочину та уникнення відповідальності за незаконне заволодіння чужим майном (залишила офісне приміщення, про яке було повідомлене представникам ТОВ «А» та на їх телефонні дзвінки не відповідала), таким чином вчинила

кримінальне правопорушення, передбачене частиною третьою статті 190 Кримінального кодексу України.

Крім того, особа «Ф» за попередньою змовою з невстановленими особами інстальували на жорсткий магнітний диск системного блоку персонального комп'ютера ПП «Л» шкідливе програмне забезпечення для викрадення персональних даних, електронно-цифрових ключів, паролів до електронних платіжних банківських систем.

Після цього, використовуючи інстальовані шкідливі комп'ютерні програми, умисно втруtilись у роботу ЕОМ ПП «Л» та заблокували користувачам доступ до системи керування банківським рахунком, сформуvalи електронне платіжне доручення про перерахування безготівкових коштів на рахунок заздалегідь створеного фіктивного Товариства, яке було надіслане для виконання та виконано банком шляхом перерахування безготівкових коштів в сумі майже 140 тис. гривень.

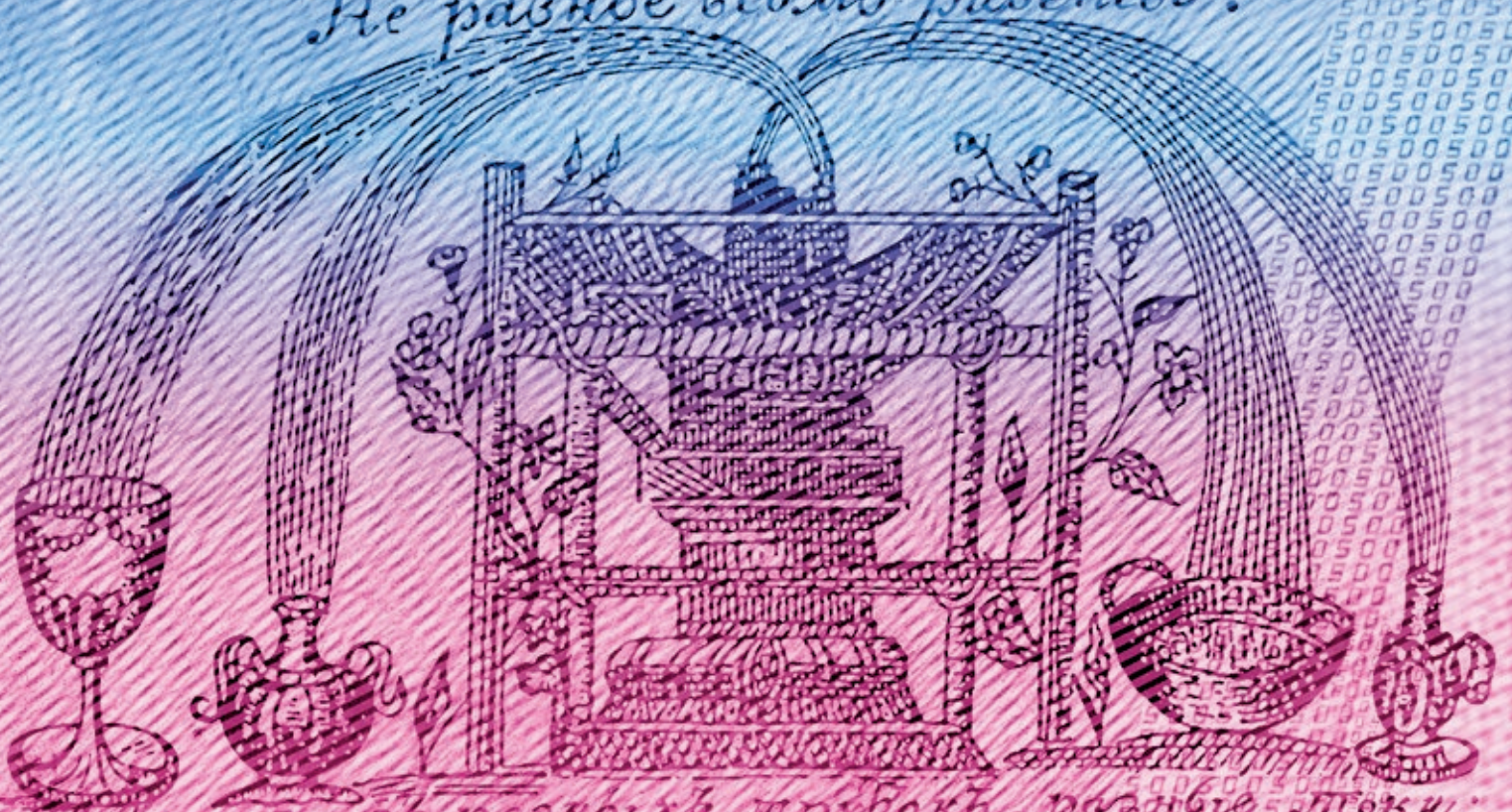
Пізніше особа «Ф» перевела їх на картковий рахунок, та використовуючи корпоративну картку фіктивного Товариства через банкомати конвертувала їх у готівку.

Крім цього, особа «Ф», з метою легалізації грошових коштів, одержаних внаслідок незаконних операцій з використанням електронно-обчислюваної техніки, підробила та використала платіжне доручення, яке надало право здійснювати операції з коштами, які знаходились на рахунку ТОВ «С».

Вироком суду особу «Ф» визнано винуватою у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених частиною першою статті 205, частиною другою статті 361, частиною третьою статті 190, частиною другою статті 200, частиною другою статті 209 Кримінального кодексу України.

Відповідно до частини першої статті 70 Кримінального кодексу України, за сукупністю злочинів, шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим, остаточно призначено особі «Ф» покарання у виді позбавлення волі на строк 7 років позбавлення волі з позбавленням права займатися підприємницькою діяльністю на строк 2 роки з конфіскацією коштів, одержаних злочинним шляхом з конфіскацією всього належного їй майна в дохід держави.

Не равное есть равно.

Изготовля изъ разныхъ трубокъ, разныхъ стоки:

въ разные

7. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЄДИНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ

Держфінмоніторинг відповідно до основних завдань, визначених статтею 18 Базового Закону, у 2017 році забезпечував функціонування та розвиток ІСФМ (рис. 7.1), зокрема ведення безперервних технологічних процесів щодо отримання, первинної та аналітичної обробки інформації від СПФМ та державних органів, підтримку інформаційного середовища взаємодії з суб'єктами фінансового моніторингу.

ІСФМ функціонує в цілодобовому режимі (24 на 7) відповідно до регламентів, затверджених організаційно-розпорядчими актами Держфінмоніторингу.

У зв'язку з обмеженням асигнувань на 2017 рік на забезпечення функціонування ІСФМ та змінами у інформаційних ресурсах державних органів – суб'єктів Єдиної системи доступ до інформаційних ресурсів інших суб'єктів ІСФМ в основному забезпечувався шляхом оновлення відповідних інформаційних ресурсів у сховищі даних ІСФМ.

Для забезпечення розвитку ІСФМ Держфінмоніторинг розробив проект Модернізації єдиної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню

Рис. 7.1. ІСФМ

тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – проект Модернізації ІСФМ) та його техніко-економічне обґрунтування. Проект Модернізації ІСФМ реалізується як проект Національної програми інформатизації.

Відповідно до вимог Закону України «Про Національну програму інформатизації» проект Модернізації ІСФМ подано на експертизу проектів Національної програми інформатизації, за результатами якої на зазначений проект отримано позитивний експертний висновок.

За зверненням Держфінмоніторингу до Міністерства фінансів щодо виділення у 2017 році додаткових асигнувань на забезпечення функціонування та модернізацію ІСФМ були підготовлені зміни до Державного бюджету України на 2017 рік, які враховані у Законі України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік». Зазначеним законом Держфінмоніторингу виділені у 2017 році додаткові асигнування на бюджетну програму КПКВ 3509010 «Керування та управління у сфері фінансового моніторингу», частина яких у розмірі 81 377,89 тис. грн. спрямована на реалізацію заходів з забезпечення функціонування ІСФМ та її розвиток відповідно до проекту Модернізації ІСФМ.

У 2017 році основними напрямками реалізації проекту Модернізації ІСФМ були, зокрема:

- модернізація інфраструктури апаратно-програмного комплексу ІСФМ (АПК ІСФМ) з придбання серверного, мережевого та комп'ютерного обладнання, системного програмного забезпечення;
- модернізація систем аналітичної обробки інформації ІСФМ (1 черга);
- модернізація системи керування базами даних сховища даних (СКБД) ІСФМ (1 черга – оновлення СКБД сховища даних ІСФМ);
- модернізація корпоративної системи електронного документообігу з впровадженням електронного цифрового підпису (КСЕДО-Е) (1 черга);
- модернізація комплексної системи захисту інформації ІСФМ (КСЗІ ІСФМ) (1 черга).

Для модернізації АПК ІСФМ спеціалістами Держфінмоніторингу було проведено аналіз характеристик обладнання та програмного забезпечення, що використовуються в ІСФМ, функціоналу ІСФМ, виконання якого забезпечується АПК, вимог щодо забезпечення надійності та відмовостійкості роботи системи, а також характеристик сучасного обладнання, технологій та рішень щодо забезпечення стабільної роботи подібних систем та було розроблено вимоги щодо модернізації АПК ІСФМ.

Зокрема було запропоновано запровадження:

- технологій віртуалізації, що забезпечує оптимізацію навантаження на обладнання та його резервування;
- застосування надійного оціненого мережевого обладнання та системного програмного забезпечення, що зменшить затрати на впровадження КСЗІ ІСФМ;
- застосування технологій розширеного моніторингу та управління АПК ІСФМ;
- сучасних рішень збереження/відновлення інформаційних ресурсів;
- використання обладнання, що має кращі показники «вартість володіння».

В ході модернізації ІСФМ в першу чергу забезпечувалася робота наявного функціоналу та технологій системи на оновленій платформі АПК ІСФМ.

Водночас, удосконалення технологій оперативного аналізу здійснювалося за напрямками:

- оновлення версій аналітичної платформи MicroStrategy до версії 10.5 та міграція програмних комплексів на оновлену платформу;
- оновлення версій аналітичної платформи IBM i2 Analyst's до версії 9, міграція програмних комплексів на оновлену платформу та розширення функціоналу програмних комплексів.

Запропоновані та реалізовані рішення дали можливість зменшити вартість з модернізації АПК ІСФМ більш ніж на 60 %.

Удосконалення систем керування базами даних ІСФМ здійснювалось шляхом оновлення серверів та програмного забезпечення СКБД та удосконалення працездатності, продуктивності СКБД, архівації збереження та відновлення даних.

В ході удосконалення системи захисту інформації ІСФМ здійснювалась модернізація її КСЗІ, зокрема було проведено:

- обстеження середовищ функціонування ІСФМ та виявлення нових загроз та оцінка можливості їх реалізації;
- розробку та погодження ТЗ на КСЗІ ІСФМ та проекту КСЗІ;
- пусконаладжування, навчання користувачів та підготовку КСЗІ до введення в дію;
- попередні випробування та введення КСЗІ ІСФМ в дослідну експлуатацію КСЗІ.

Вимоги щодо реалізації механізмів захисту інформації реалізовані за рахунок закупівлі оцінених апаратних та програмних засобів захисту інформації, зокрема криптографічного та антивірусного захисту інформації. Частково вимоги щодо реалізації механізмів захисту інформації реалізовані вбудованими системами захисту інформації обладнання та системного програмного забезпечення АПК ІСФМ та СУБД. Для забезпечення захисту інформації в ІСФМ встановлено сучасні засоби криптозахисту інформації, сучасні мережеві та серверні рішення для забезпечення належного рівня захисту інформації.

За результатами реалізації зазначених заходів з Модернізації ІСФМ та її КСЗІ Держфінмоніторингом забезпечено:

- модернізацію АПК ІСФМ (заміна застарілого обладнання, системного програмного забезпечення);
- удосконалення інформаційно-телекомунікаційної системи ІСФМ (заміна мережевого обладнання з надійними вбудованими засобами захисту інформації, перехід на сучасні технології інформаційного обміну);
- збільшення продуктивності ІСФМ;
- запровадження повномасштабного електронного документообігу;
- підвищення ефективності обробки інформації у сфері ПВК/ФТ, приведення технологій форматів електронного документообігу ІСФМ до вимог чинних законодавчих та нормативно-правових актів;
- удосконалення системи захисту інформації ІСФМ;
- удосконалення процесу електронної взаємодії з суб'єктами фінансового моніторингу;
- приведення системи обробки та аналізу інформації у відповідність до Стандартів FATF.

8. МІЖВІДОМЧА ВЗАЄМОДІЯ

8.1. Взаємовідносини з регуляторами та іншими державними органами

У звітному періоді міжвідомча взаємодія Держфінмоніторингу була сконцентрована на заходах з координації системи фінансового моніторингу, зокрема:

- удосконаленні нормативно-правової бази для міжвідомчої взаємодії;
- забезпечення діяльності Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;
- укладанні з державними органами спільних документів міжвідомчого характеру;

- здійсненні безпосереднього обміну інформацією з СДФМ;
- посиленні взаємодії з громадськістю.

Держфінмоніторингом скоординовано роботу щодо підготовки та виконання державними органами Плану заходів на 2017-2019 роки з реалізації Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 № 601-р (рис. 8.1).

Законодавчі основи міжвідомчої взаємодії та координації

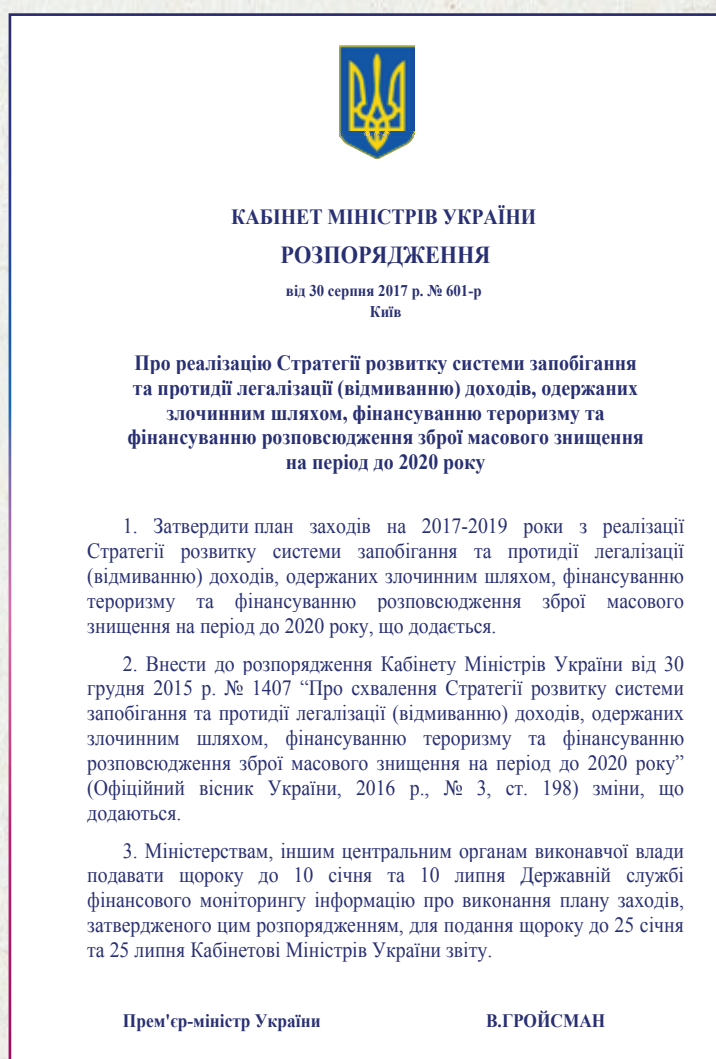

Рис. 8.1.

План заходів розроблений Держфінмоніторингом на 2017-2019 роки та включає 88 заходів законодавчого, організаційного та інституційного характеру, спрямованих на забезпечення стабільного та ефективного функціонування національної системи фінансового моніторингу та запобігання виникненню та/або зменшенню негативних наслідків ризиків, виявлених за результатами проведеної у 2016 році Національної оцінки ризиків.

Національна стратегія розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення пройшла значну еволюцію як зображено на схемі 8.1.

Національна стратегія – 15 років впровадження

2005-2010 роки

Концепція розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму на 2005-2010 роки

*(розпорядження Кабінету Міністрів України
від 3 серпня 2005 року № 315-р)*

2011-2015 роки

Стратегія розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму на період до 2015 року

*(розпорядження Кабінету Міністрів України
від 9 березня 2011 року № 190-р)*

2016-2020 роки

Стратегія розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року

*(розпорядження Кабінету Міністрів України
від 30 грудня 2015 року № 1407-р)*

Схема 8.1.

Діяльність Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення

Протягом 2017 року Держфінмоніторингом організовано проведення 2-х засідань Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, утвореної постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 № 613, на яких обговорювалися важливі для системи фінансового моніторингу питання.

Відповідний консультативно-дорадчий орган при Держфінмоніторингу існує, починаючи з 2001 року (див. схему 8.2).

**Консультаційно-дорадчий орган:
історичні аспекти створення та функціонування Ради**

2001-2003

Міжвідомча робоча група з дослідження методів та тенденцій у відмиванні грошових коштів та інших доходів, одержаних злочинним шляхом, аналізу ефективності заходів, що вживаються для запобігання та протидії відмиванню таких грошових коштів і доходів, що діяла при ДПА України

*(розпорядження Кабінету Міністрів України
від 21 серпня 2001 року № 386)*

2003-2010

Міжвідомча робоча група з дослідження методів та тенденцій у відмиванні доходів, одержаних злочинним шляхом, при Кабінеті Міністрів України, за загальною організацією Держфінмоніторингу

*(постанова Кабінету Міністрів України
від 2 жовтня 2003 року № 1565)*

2010-2016

Рада з питань дослідження методів та тенденцій у відмиванні доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванні тероризму, діяльність якої організовувалась Держфінмоніторингом

*(постанова Кабінету Міністрів України
від 6 січня 2010 року № 25)*

з 2016 року

Рада з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, діяльність якої організовується Держфінмоніторингом

*(постанова Кабінету Міністрів України
від 8 вересня 2016 року № 613)*

Схема 8.2.

Насамперед, у 2017 році діяльність Ради, як консультативно-дорадчого органу, була спрямована на розгляд та надання пропозицій державним органам щодо реалізації таких основних завдань:

- обговорення перебігу 5-го раунду оцінки Комітетом MONEYVAL національної системи ПВК/ФТ;
- дотримання СПФМ вимог законодавства щодо осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні та/або національні санкції;
- підвищення ефективності системи обміну інформацією між Держфінмониторингом та правоохоронними (розвідувальними) органами тощо.

Укладання з державними органами спільних документів міжвідомчого характеру

З метою удосконалення механізмів інформаційної взаємодії між учасниками системи фінансового моніторингу, на сьогодні укладено документи про міжвідомчу співпрацю Держфінмониторингу із 7 СДФМ, 19 державними органами, 23 іншими установами і організаціями.

- У 2017 році Держфінмониторингом підписані:
 - Угода між Держфінмониторингом та Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів про міжвідомче співробітництво;
 - Протокол про порядок обміну інформацією між Держфінмониторингом та Міністерством юстиції України щодо зняття суб'єктів первинного фінансового моніторингу з обліку у Держфінмониторингу у зв'язку з припиненням ними відповідної діяльності.

Здійснення безпосереднього обміну інформацією з СДФМ

З метою підвищення ефективності здійснення нагляду за додержанням СПФМ вимог законодавства з питань ПВК/ФТ, у рамках підписаних спільних наказів про співпрацю з Міністерством фінансів України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Міністерством інфраструктури України, Міністерством юстиції України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України та Національним банком України, Держфінмониторингом протягом 2017 року надавалась зазначеним СДФМ наступна інформація, зокрема:

- адміністративні дані щодо фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, які отримані Держфінмониторингом від СПФМ;
- інформація щодо помилок, допущених СПФМ при поданні інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;
- відомості щодо обліку СПФМ у Держфінмониторингу;
- інформація про виявлені Держфінмониторингом факти, що можуть свідчити про порушення СПФМ вимог законодавства;
- інформація щодо складених Держфінмониторингом протоколів про адміністративні правопорушення, вчинені посадовими особами СПФМ, та результатів їх розгляду;
- відомості про аналіз методів та фінансових схем легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Взаємодія з громадськістю

Протягом 2017 року Держфінмониторингом забезпечено тісну співпрацю з учасниками громадянського суспільства, яка полягала насамперед в:

- організації роботи Громадської ради при Держфінмониторингу;
- проведенні громадської експертизи проектів нормативно-правових актів;
- інформуванні у ЗМІ про проведену роботу.

З метою удосконалення механізмів взаємодії Держфінмониторингу з громадськістю на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» у 2017 році Держфінмониторинг всіляко сприяв діяльності Громадської ради при Держфінмониторингу.

Загалом Громадською радою при Держфінмониторингу у 2017 році проведено 4 засідання, на яких розглянуті та вирішені нагальні питання взаємодії Держфінмониторингу з громадськістю, а також розглянуті проекти актів та обговорені чинні акти у сфері фінансового моніторингу. Матеріали засідання Громадської ради при Держфінмониторингу розміщуються на офіційному веб-сайті Держфінмониторингу.

Держфінмониторингом затверджено та виконано Орієнтовний план проведення консультацій з громадськістю на 2017 рік, який погоджено з Громадською радою при Держфінмониторингу і розміщено на офіційному веб-сайті Держфінмониторингу.

Крім того, Держфінмониторинг підтримав законодавче нововведення щодо публічності органів державної влади. Так, 14.04.2017 Головою Держфінмониторингу Ігорем Борисовичем Черкаським було представлено Публічний звіт (рис. 8.2, 8.3).

В цілому в рамках взаємодії з громадськістю Держфінмониторингом у 2017 році організовано:

- участь представників громадськості у міжнародних науково-практичних семінарах з питань ПВК/ФТ;
- розміщення на офіційному веб-сайті Держфінмониторингу більше 1100 повідомлень інформаційного характеру у сфері фінансового моніторингу;
- розміщення 49 інформаційних матеріалів Держфінмониторингу на Урядовому Веб-порталі;
- щомісячне надання до Кабінету Міністрів України інформації про заходи з проведення консультацій з громадськістю.

Рис. 8.2. Представлення Головою Держфінмоніторингу Черкаським І.Б. Публічного звіту

Рис. 8.3. Представлення Головою Держфінмоніторингу Черкаським І.Б. Публічного звіту

8.2. Взаємодія з суб'єктами первинного фінансового моніторингу

Держфінмоніторингом у 2017 році на постійній основі здійснювався аналіз ефективності діяльності СПФМ у сфері ПВК/ФТ.

За результатами такого аналізу Держфінмоніторингом у 2017 році було розроблено ряд рекомендацій для СПФМ, зокрема, щодо заповнення форм подання інформації, що підлягає фінансовому моніторингу (в частині формування коду виду фінансової операції) та щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій).

Водночас, протягом 2017 року в рамках підготовки до візиту місії Комітету експертів Ради Європи MONEYVAL, для здійснення 5-го раунду оцінки національної системи протидії відмиванню (легалізації) коштів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, Держфінмоніторингом було проведено 10 тренінгів для суб'єктів фінансового моніторингу (рис. 8.4).

Також, у 2017 році було проведено 3 засідання Робочої групи з розгляду проблемних питань СПФМ – небанківських установ та аналізу ефективності заходів, що вживаються ними для ПВК/ФТ та 2 засідання Робочої групи з розгляду проблемних питань СПФМ – банківських установ.

На засіданнях Робочих груп розглядалися актуальні питання організації дотримання СПФМ законодавства у сфері ПВК/ФТ, зокрема:

- проблемні питання, що виникають в учасників системи протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму в ході підготовки до оцінки України Комітетом MONEYVAL та вироблення спільної позиції в контексті майбутніх консультацій з міжнародними експертами;
- правовий статус криптовалют та регулювання операцій з ними.

Рис. 8.4. Навчання представників СПФМ з питань проведення 5-го раунду MONEYVAL (3 березня 2017 року)

8.3. Методичне забезпечення, навчання суб'єктів фінансового моніторингу

Протягом 2017 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у 22 освітніх заходах, що були організовані Національною поліцією України, Національною академією Служби безпеки України, ТОВ «Інститут післядипломної освіти та бізнесу», Національним центром підготовки банківських працівників України, Департаментом фінансового моніторингу Національного банку України, Українською міжбанківською Асоціацією членів платіжних систем «ЄМА», Українською асоціацією інвестиційного бізнесу, Інститутом права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України та ДННУ «Академія фінансового управління».

У зазначених заходах взяли участь 877 осіб – представників суб'єктів фінансового моніторингу, правоохоронних органів та інших фінансових та нефінансових установ.

Також, протягом 2017 року представниками Держфінмоніторингу взято участь у 76 освітніх заходах організованих Академією фінансового моніторингу (попередня назва – Навчально-методичний центр Держфінмоніторингу України), участь в яких взяв 1991 слухач.

Загалом протягом 2017 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у 98 освітніх заходах, проведених для більш ніж 2860 осіб.

Крім того, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 610 «Про затвердження Порядку організації та координації роботи з перепідготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів з питань фінансового моніторингу» у звітному періоді Держфінмоніторингом підписано договір про співробітництво з ПрАТ «Харківський центр науково-технічної та економічної інформації» та Національним центром підготовки банківських працівників України щодо перепідготовки та підвищення кваліфікації з питань фінансового моніторингу.

Рис. 8.5. . Участь представників Ліги страхових організацій України та Асоціації фахівців з нерухомості України у заходах Держфінмоніторингу

VIRIBUS UNITIS

2004

9. ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІЇ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Основним завданням Академії фінансового моніторингу (попередня назва – Навчально-методичний центр Держфінмоніторингу України) є перепідготовка та підвищення кваліфікації спеціалістів з питань фінансового моніторингу в сфері ПВК/ФТ з метою забезпечення єдиного підходу до перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів СДФМ, правоохоронних та судових органів, представників СПФМ, відповідальних за його проведення, а також представників іноземних держав та міжнародних організацій.

Освітні програми Академії – це продукт практичного досвіду експертів, створений із врахуванням досвіду таких міжнародних організацій, як FATF, Moneyval і втілений в навчальних курсах у вигляді лекцій та практичних семінарів.

Протягом 2005 (перші групи слухачів) – 2017 років було підготовлено 11 758 фахівців з питань фінансового моніторингу, з них 5914 – протягом 2014-2017 років.

У 2017 році в Академії фінансового моніторингу пройшли навчання 1853 слухача (16% від загальної кількості слухачів, які пройшли навчання протягом 2005-2017 років), які є представниками органів державної влади, правоохоронних, розвідувальних, судових органів та СПФМ, в тому числі:

- 700 фахівців – в рамках державного замовлення, у тому числі 231 – представник органів державної влади, 469 – представники правоохоронних, розвідувальних та судових органів (рис. 9.1, 9.2);

Кількість представників органів державної влади, що пройшли навчання у 2017 році

Рис. 9.1.

Кількість представників правоохоронних, розвідувальних та судових органів, що пройшли навчання у 2017 році

Рис. 9.2.

- 1153 фахівця – відповідальних осіб СПФМ (рис. 9.3).

Кількість відповідальних працівників СПФМ, що пройшли навчання у 2017 році

Рис. 9.3.

Протягом 2017 року в Академії пройшли навчання 76 представників антикорупційних органів України (рис. 9.4)

Кількість представників антикорупційних органів, що пройшли навчання у 2017 році

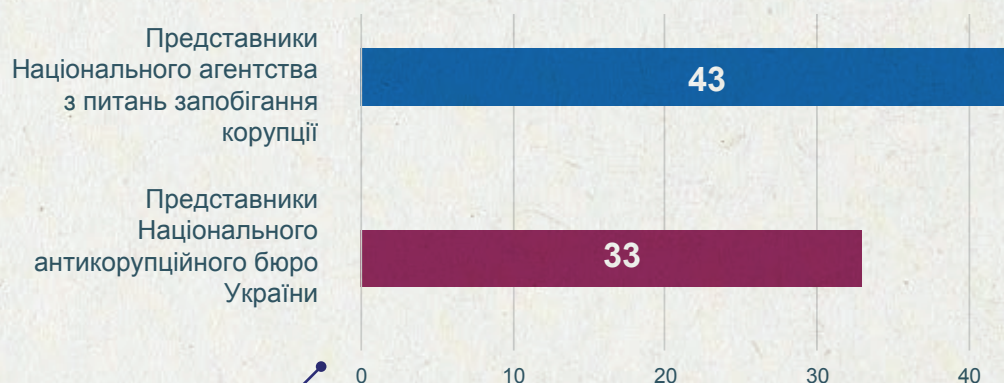

Рис. 9.4.

У 2017 році навчання в Академії проводились на базі відділів у Києві, Харкові та Львові (рис. 9.5).

Динаміка проведення навчання представників органів державної влади, правоохоронних, розвідувальних, судових органів та СПФМ протягом 2017 року у регіональних відділеннях Академії

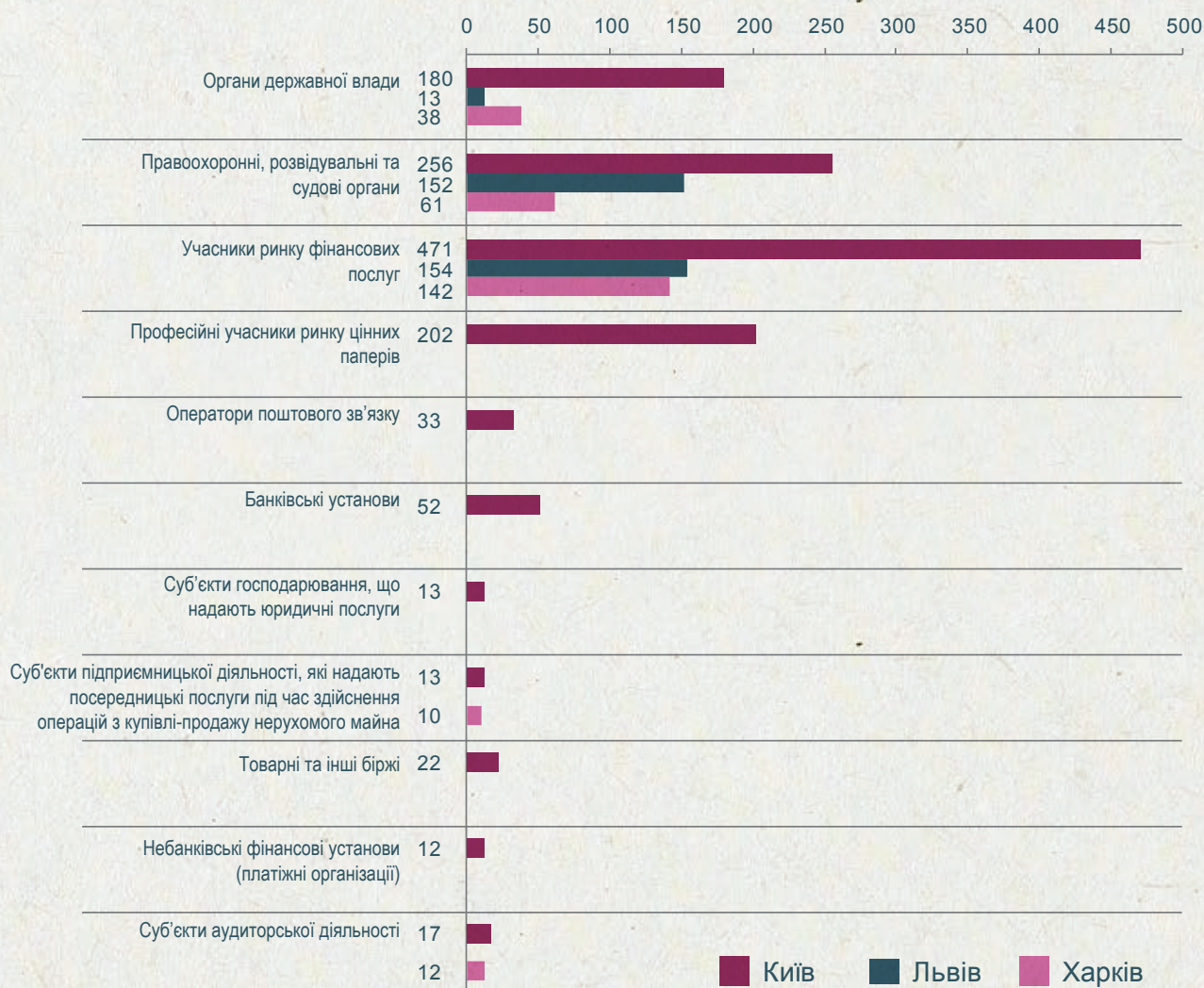
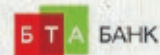
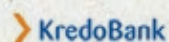
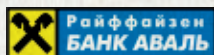

Рис. 9.5.

В 2017 році в Академії пройшли навчання 52 представники банківського сектору – банків з державною часткою, банків з приватним капіталом, банків іноземних банківських груп.

В навчальних заходах Академії в якості викладачів беруть участь представники державних регуляторів. Представники Держфінмоніторингу та Академії взяли участь в практичному семінарі з обміну досвідом «Кращі практики фінансового моніторингу», який проходив 27 листопада 2017 року в Національному банку України.

Рис. 9.6. Семінар «Кращі практики фінансового моніторингу» (м. Київ, 27.11.2017)

Кількість СПФМ – нотаріусів, які взяли участь у тематичному семінарі протягом 2017 року

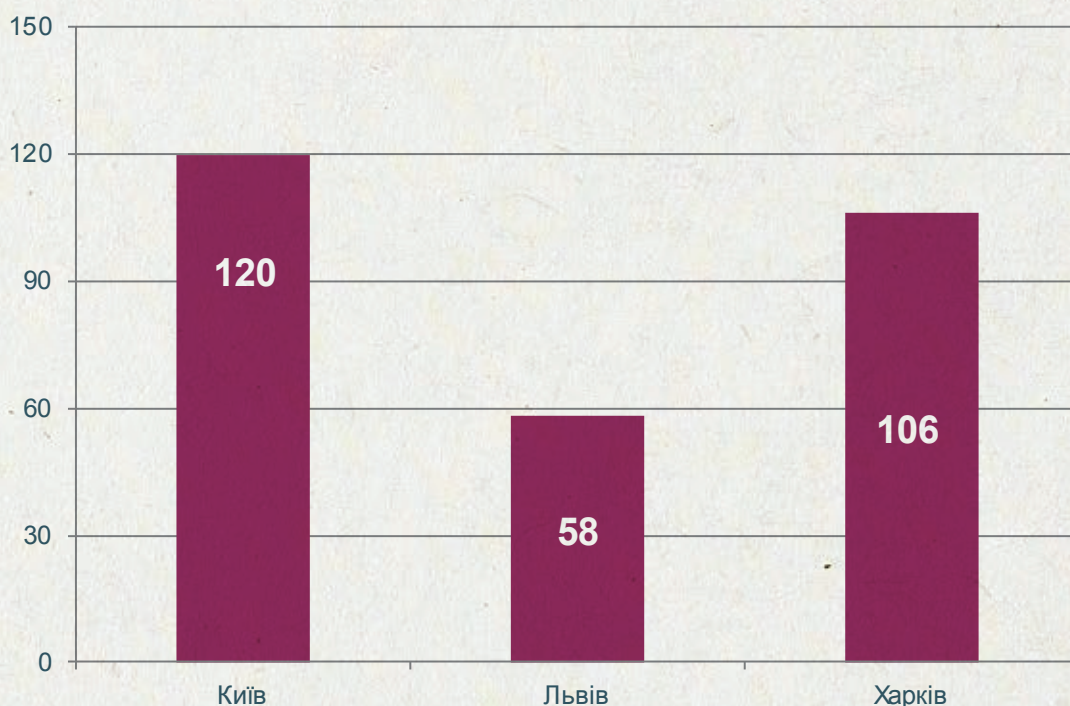

Рис. 9.7.

Для найбільш численної категорії СПФМ проведено тематичні семінари на тему: «Нотаріус як суб'єкт первинного фінансового моніторингу», в якому взяли участь 284 представника спеціально визначених СПФМ – нотаріусів (рис. 9.7.).

Також протягом звітної періоду, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 610 «Про затвердження Порядку організації та координації роботи з перепідготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів з питань фінансового моніторингу», у м. Києві працівниками Академії фінансового моніторингу було організовано та проведено іспити для 290 представників СПФМ – учасників ринків фінансових послуг, які пройшли навчання на базі інших навчальних закладів.

Крім того, у 2017 році працівниками Академії фінансового моніторингу взято участь у підготовці та проведенні наступних заходів:

- конференція на тему: «Використання криптовалют у відмиванні коштів та фінансуванні тероризму: питання превенції в Україні» для представників державного сектору (12 травня 2017 року, м. Київ);
- міжнародний науково-практичний семінар спільно з ПФР Республіки Польща на тему: «Співпраця у сфері розвитку системи антилегалізаційного фінансового моніторингу: міжнародні та національні аспекти» (17-18 жовтня 2017 року, м. Львів);
- міжнародний науково-практичний семінар спільно з ПФР Республіки Польща на тему: «Міжнародний досвід і співробітництво у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (14-15 листопада 2017 року, м. Київ);
- міжнародний науково-практичний семінар на тему: «Ключові ризики ПВК/ФТ в контексті 5-го раунду оцінки MONEYVAL» (14-15 грудня 2017 року, м. Львів).

Рис. 9.8. Учасники семінару (м. Львів, 17-18.10.2017)

Рис. 9.9. Учасники семінару (м. Львів, 14-15.12.2017)

В 2017 році, з метою підвищення ефективності залучення суб'єктів фінансового моніторингу на державному та першому рівнях було ініційовано співпрацю з обласними державними адміністраціями.

Інформація про освітні заходи Академії розміщувалась на офіційних Веб-сайтах адміністрацій. Представники обласних державних адміністрацій брали участь в заходах, що організовувались Держфінмоніторингом, Академією та іноземними партнерами.

Так, в міжнародному семінарі «Співпраця у сфері розвитку системи антилегалізаційного фінансового моніторингу: міжнародні та національні аспекти», який проходив

у м. Львові, взяв участь перший заступник голови Львівської ОДА Ростислав Замлинський.

В листопаді 2017 року було започатковано проект мережевої освіти з питань фінансового моніторингу, основна мета якого – впровадження нового формату підготовки висококваліфікованих кадрів для потреб національної системи фінансового моніторингу.

В 2017 році в рамках проекту було укладено меморандуми з Університетом державної фіскальної служби України, Національною академією прокуратури України та Харківським національним економічним університетом імені Семена Кузнеця.

Пріоритетами розвитку Академії є перепідготовка та підвищення кваліфікації фахівців з питань фінансового моніторингу з використанням сучасних методик та технологій, розвиток мережевої освіти, розширення мережі освітніх закладів-партнерів, реалізація нових напрямів підготовки фахівців, а також співпраця з антикорупційними органами України з питань перепідготовки та підвищення кваліфікації.

АКАДЕМІЯ
ФІНАНСОВОГО
МОНІТОРИНГУ

10. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

10.1. Робота з міжнародними організаціями

Однією з важливих складових діяльності Держфінмоніторингу є налагодження співпраці з міжнародними установами та іноземними партнерами, які відповідають за організацію ефективних заходів з ПВК/ФТ.

Протягом 2017 року Держфінмоніторинг активно співпрацював з провідними міжнародними організаціями та установами цієї сфери, такими як Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), Комітет експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL), Егмонтська група підрозділів фінансової розвідки, Рада Європи, Управління ООН з питань наркотиків та злочинності (UNODC), Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), проект «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» (EUACI), Організація за демократію та економічний розвиток (ГУАМ) та іншими міжнародними партнерами.

Також, у 2017 році представниками Держфінмоніторингу представлено досвід України у сфері ПВК/ФТ та покращено співробітництво у ході семінарів міжнародного рівня, які проводились за сприяння провідних міжнародних організацій.

Крім того, Держфінмоніторинг, відповідно до покладених завдань, укладає міжнародні договори міжвідомчого характеру (Меморандуми про взаєморозуміння) з ПФР іноземних країн. Так, протягом 2003-2017 років підписано 74 такі Меморандуми, зокрема у 2017 році:

- Меморандум про взаєморозуміння з Органом фінансової розвідки Сент-Люсії;
- Меморандум про взаєморозуміння з ПФР Східної Республіки Уругвай;
- Меморандум про взаєморозуміння з ПФР Тоголезької республіки;
- Меморандум про взаєморозуміння з Центром аналізу фінансових операцій та звітів Афганістану (FinTRACA) Банку Афганістану Ісламської Республіки Афганістан.

10.1.1. Співробітництво з Групою з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF)

У рамках співробітництва з FATF протягом звітного періоду Держфінмоніторингом було направлено до FATF:

- коментарі до звіту, розробленого в рамках спільного проекту FATF та Егмонтської групи щодо вразливостей, пов'язаних з бенефіціарною власністю;

- інформацію стосовно фінансових потоків отриманих від торгівлі людьми.

Крім того, Групі з ризиків, методів та трендів FATF було направлено заповнений шаблон з інформацією, яка необхідна для Посібника, який надає практикам рекомендації щодо того, як здійснювати запит до іноземних країн (членів FATF) стосовно застосування цільових фінансових санкцій відповідно до Резолюції Ради Безпеки ООН 1373.

10.1.2. Співробітництво з Радою Європи (Комітетом експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL)/Європейською Комісією

Окрім співробітництва в рамках проведення 5-го раунду оцінки національної системи ПВК/ФТ України², Держфінмоніторинг співпрацював з MONEYVAL у сфері тренінгової діяльності, а саме: 15-19 травня 2017 року, представник Держфінмоніторингу взяв участь у семінарі-тренінгу для оцінювачів MONEYVAL у рамках 5-го раунду.

Також, представники Держфінмоніторингу у складі делегації України брали участь у трьох пленарних засіданнях MONEYVAL, які проходили у м. Страсбурзі, Французька Республіка:

- 53-му Пленарному засіданні – 29 травня-1 червня 2017 року;
- 54-му Пленарному засіданні – 25-28 вересня 2017 року;
- 55-му Пленарному засіданні – 4-7 грудня 2017 року (рис. 10.1).

У ході зазначених засідань делегацією України представлено оновлену інформацію щодо заходів, що вживаються у сфері ПВК/ФТ та було взято участь у розгляді питань порядку денного.

Водночас, протягом 2017 року тривало співробітництво Держфінмоніторингу з Європейською Комісією в рамках Інструменту технічної допомоги та обміну інформацією TAIEХ, що є дієвим механізмом налагодження співробітництва з відповідними компетентними органами держав-членів ЄС.

Так, в рамках TAIEХ, 13-14 лютого 2017 року представник Держфінмоніторингу взяв участь у заході «Фінансові розслідування як ключовий етап успішної протидії економічним злочинам».

Крім того, представники Держфінмоніторингу брали участь у навчальних заходах у рамках проекту Ради Європи по боротьбі з кіберзлочинністю «CyberCrime@EAP III» для держав ЄС «Східне партнерство».

² Інформація про 5-й раунд оцінки висвітлена у 2 розділі цього Звіту.

Рис. 10.1. 55-те Пленарне засідання MONEYVAL

Також, 7-8 листопада 2017 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у семінарі «Циркулярна економіка».

10.1.3. Співробітництво з Егмонтською групою підрозділів фінансової розвідки

У рамках співробітництва з Егмонтською групою підрозділів фінансової розвідки протягом звітного періоду Держфінмоніторингом було направлено Егмонтській групі інформацію на

запитальник Biennial Census 2017 та інформацію у рамках Regional Report Template 2017.

Крім того, надано інформацію щодо прикладів справ, які можуть бути корисними при здійсненні аналізу та ідентифікації уразливих місць, якими зловживають злочинці для приховування бенефіціарної власності активів або операцій.

10.1.4. Інші міжнародні заходи

10.1.4.1. Співробітництво з НАТО

В межах виконання заходів Програми Україна-НАТО з професійного розвитку цивільного персоналу сектору безпеки і оборони, представники Держфінмоніторингу неодноразово брали участь у заходах НАТО, зокрема у:

- інформаційно-ознайомчому курсі з євроатлантичної інтеграції (27-28 яквітня 2017 року, м. Київ, Дипломатична академія);
- курсі з підвищення кваліфікації в рамках проекту «YOUNG UA Summer Academy 2017» (12-16 червня 2017 року, м. Київ, DEC Place);
- спільній Конференції Програм професійної підготовки

НАТО, які функціонують в Україні та Грузії (18-19 липня 2017 року, м. Київ, Дипломатична академія);

- Модулі «Лідерство. Менеджмент. Гендер» (24-25 жовтня 2017 року, м. Київ, Дипломатична академія);
- Модулі інформаційно-ознайомчого курсу «Champion 100», присвчений підведенню підсумків року (5 грудня 2017 року, м. Київ, Дипломатична академія).

Крім того, протягом 2017 року, Держфінмоніторингом, на постійній основі, вживалися заходи, передбачені виконанням Річної національної програми співробітництва Україна-НАТО на 2017 рік.

10.1.4.2. Співробітництво з Європейським Союзом

зміцнення їх потенціалу в галузі фінансових розслідувань,

12 квітня 2017 року, з метою обговорення прогресу діяльності системи фінансового моніторингу в Україні та заходів, що вживаються Держфінмоніторингом у цьому напрямку в контексті покращення співпраці з правоохоронними органами та

Держфінмоніторинг відвідали представники Консультативної місії Європейського Союзу з реформування сектору цивільної безпеки України.

31 жовтня 2017 року, з метою обговорення питань щодо співробітництва з Проектом Захід ЄС щодо протидії наркотикам та організованій злочинності в питанні проведення розслідувань незаконних фінансових потоків від торгівлі опіатами з Афганістану (EU-ACT), Держфінмоніторинг відвідав Регіональний Координатор Проекту в Україні.

10.1.4.3. Співробітництво з Міжнародним валютним фондом

питань, що стосуються необхідності подальшого розвитку

Під час перебування в Україні місії Міжнародного валютного фонду (травень 2017 року) у приміщенні Держфінмоніторингу відбулися зустрічі з представниками МВФ з метою обговорення

нормативно-правової бази у сфері ПВК/ФТ, законодавчих ініціатив у контексті виконання рекомендацій наданих у рамках попередньої редакції звіту з технічної допомоги. Зокрема, розглядалися питання реформування системи звітності у сфері ПВК/ФТ та перспектив функціонування єдиного державного реєстру національних публічних діячів.

10.1.4.4. Співробітництво з ООН – Офісом з протидії наркотикам та злочинності (UNODC)/Світовим Банком

та Управління ООН з наркотиків і злочинності.

14 лютого та 26 липня 2017 року, з метою обговорення питань щодо стану розслідування фактів відмивання коштів, одержаних внаслідок вчинення корупційних діянь, та подальшої їх конфіскації, Держфінмоніторинг відвідали представники Ініціативи з повернення вкрадених активів Світового банку

щодо повернення активів (GFAR), який проходив у м. Вашингтоні, США, який організований США спільно з Великобританією за підтримки Ініціативи повернення вкрадених активів (STAR) – партнерства між групою Світового банку та Управлінням ООН з наркотиків і злочинності (UNODC) (рис. 10.2)

Головна мета проведення зазначеного Форуму була сфокусована на зусиллях щодо відстеження та повернення активів, пов'язаних з Нігерією, Шрі-Ланкою, Тунісом та Україною.

4-6 грудня 2017 року, представники Держфінмоніторингу у складі делегації України взяли участь у Глобальному Форумі

Під час Форуму було проведено 3 робочі сесії, які надали можливість країнам, зокрема їхнім правоохоронним органам та прокурорам, поліпшити координацію та співпрацю. Представники країн були залучені до ряду консультаційних зустрічей, які стосувались покращення результатів повернення активів та відстеження активів, які замасковані складними структурами фіктивних компаній.

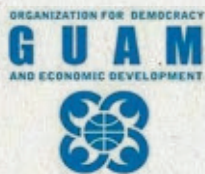
Зокрема, у першій Робочій сесії брали участь слідчі, судові аудитори та представники ПФР. Зазначена сесія була націлена на обмін досвідом з відстеження активів у визначених країнах. Під час цих засідань обговорювались різні підходи, які застосовуються країнами у порушенні справ, створення груп з повернення активів, виявлення та відстеження активів всередині країни й на міжнародному рівні, використання декількох каналів інформації для виявлення походження, місцезнаходження та вартості активів.

Крім того, учасники Форуму мали можливість ознайомитись з новітніми технологіями та інноваційними методами відстеження та повернення активів, одержаних злочинним шляхом.

Рис. 10.2 . Представник Держфінмоніторингу у складі української делегації під час проведення Глобального Форуму щодо повернення активів

10.1.4.5. Співробітництво з Організацією за демократію та економічний розвиток ГУАМ

Протягом 2017 року представники Держфінмоніторингу неодноразово брали участь у заходах, які проводились Організацією за демократію та економічне співробітництво – ГУАМ, а саме:

- у засіданнях робочої групи з кібербезпеки – 25-26 квітня 2017 року;
- у засіданнях робочої підгрупи з питань протидії корупції

та відмиванню коштів – 27-28 квітня, 12-13 жовтня 2017 року.

У ході зазначених засідань представники Держфінмоніторингу взяли участь в обміні інформацією щодо нових нормативно-правових актів у сфері кібербезпеки; створенні Регіонального центру Східного партнерства по боротьбі з кіберзлочинністю; обміні інформацією щодо розслідування схем відмивання коштів, отриманих корупційним шляхом, в тому числі щодо пошуку та повернення доходів, отриманих злочинним шляхом, виведених в офшорні зони.

10.1.4.6. Співробітництво з Організацією з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ)

Organization for Security and Co-operation in Europe

Протягом 2017 року, Держфінмоніторингом здійснювалось активне співробітництво з ОБСЄ відповідно до погодженого проекту ОБСЄ «Допомога Україні у розробці Плану дій щодо протидії відмиванню

коштів та фінансуванню тероризму». Зокрема, в рамках зазначеного проекту ОБСЄ надавалась допомога Держфінмоніторингу у реалізації результатів національної оцінки ризиків та у підготовці і проведенні 5-го раунду оцінки національної системи ПВК/ФТ з боку MONEYVAL.

За сприяння зазначеного проекту, а також проекту «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» (EUACI) 14-15 грудня 2017 року у м. Львові відбувся Спільний міжнарод-

ний семінар на тему: «Ключові ризики ПВК/ФТ в контексті 5-го раунду оцінки MONEYVAL» (рис. 10.3).

Крім того, у період з 25 по 28 вересня 2017 року представник Держфінмоніторингу здійснив візит до м. Відня (Республіка Австрія). Зазначений візит організовано ОБСЄ та спрямовано на налагодження двостороннього співробітництва між Держфінмоніторингом та ОБСЄ у сфері боротьби з фінансовими доходами кримінальних мереж.

Також, 20 жовтня 2017 року представник Держфінмоніторингу взяв участь у семінарі-тренінгу «Звіт щодо Національної оцінки ризиків та План дій щодо зменшення виявлених ризиків у сфері ПВК/ФТ», який організувався Координатором офісу ОБСЄ у справах економічної та екологічної діяльності за участі Делегації Європейського союзу в Молдові.

Рис. 10.3. Спільний семінар «Ключові ризики ПВК/ФТ в контексті 5-го раунду оцінки MONEYVAL»

10.1.4.7. Співробітництво у рамках проекту «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» (EUACI)

співробітництво у рамках проекту «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» (EUACI).

Зокрема, протягом звітної періоду, за сприяння зазначеної ініціативи були проведені наступні заходи для представників Держфінмоніторингу, державного та приватного сектору у сфері ПВК/ФТ за участю міжнародних експертів:

- навчальний семінар «Оперативний аналіз звітів про фінансові операції, з використанням сучасних ІТ рішень, оснований на ризик-орієнтовному підході. Методологія аналізу справ відмивання грошей, отриманих від корупційних злочинців» (9-10 листопада 2017 року, м. Київ) (рис. 10.4);

З метою розбудови інституційної спроможності Держфінмоніторингу у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, на початку 2017 року Держфінмоніторингом було започатковано

- навчальний семінар «Роль ПФР у виявленні/розслідуванні фінансових злочинів. Аналіз банківських документів» (24 листопада 2017 року, м. Київ);
- спільний міжнародний семінар на тему: «Ключові ризики ПВК/ФТ в контексті 5-го раунду оцінки MONEYVAL» (14-15 грудня 2017 року, м. Львів).

Крім того, Голова Держфінмоніторингу Ігор Черкаський 1 червня 2017 року взяв участь в урочистому засіданні щодо запуску антикорупційної ініціативи Європейського союзу (EUACI) під головуванням Комісара ЄС з питань європейської політики сусідства і розширення Йоганнеса Гана (рис. 10.5).

У ході засідання презентовано основні аспекти антикорупційної ініціативи, зокрема в частині посилення спроможності новостворених українських антикорупційних інституцій, а також зміцнення зовнішнього контролю за процесом антикорупційних реформ, залучення громадянського суспільства і ЗМІ. Ініціатива також передбачає підтримку антикорупційних органів у веденні розслідувань, здійсненні кримінальних переслідувань, а також покарання випадків корупції. В рамках ініціативи передбачено експертна допомога для Держфінмоніторингу, у тому числі у сфері ІТ.

Рис. 10.4. Семінар «Оперативний аналіз звітів про фінансові операції, з використанням сучасних ІТ рішень, оснований на ризик-орієнтовному підході. Методологія аналізу справ відмивання грошей, отриманих від корупційних злочинців»

Рис. 10.5. Участь Голови Держфінмоніторингу Черкаського І.Б. у засіданні під час запуску EUACI

10.1.4.8. Співробітництво з ПФР Республіки Польща в рамках проекту міжнародної технічної допомоги Республіки Польща

Протягом 2017 року, представники Держфінмоніторингу здійснювали обмін досвідом у сфері ПВК/ФТ з представниками ПФР Польщі в рамках проекту міжнародної технічної допомоги Республіки Польща, зокрема:

- 17-18 жовтня 2017 року, у м. Львові, за участю представників ПФР Польщі, відбувся семінар на тему: «Співпраця у сфері розвитку системи антилегалізаційного фінансового моніторингу: міжнародні та національні аспекти» (рис. 10.6);
- 6-10 листопада 2017 року, делегація України, до складу якої входили представники Держфінмоніторингу, здійснила навчальний візит до ПФР Польщі;

- 14-15 листопада 2017 року, у приміщенні Держфінмоніторингу, за участю представників ПФР Польщі, було проведено міжнародний науково-практичний семінар на тему: «Міжнародний досвід і співробітництво у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

Співпраця українських та польських експертів дозволяє фахівцям поглибити професійні зв'язки та обмінятися практичним досвідом роботи, краще дізнатись про підпорядкування, структуру та функціонування ПФР в національних фінансових системах та міжнародному рівні.

Рис. 10.6.

10.1.4.9. Співробітництво з Організацією з економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)

11-29 вересня 2017 року, представник Держфінмоніторингу взяв участь у Програмі середнього рівня з проведення фінансових розслідувань 2017, яка відбулась в Міжнародній академії по розслідуванню податкових злочинів OECD (м. Остія, Італія).

Крім того, 7-8 листопада 2017 року, представник Держфінмоніторингу

взяв участь у 5-му Форумі ОЕСР щодо податків та злочинів, який проходив у м. Лондоні, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії.

Зазначений семінар був спрямований на ознайомлення зі світовим досвідом боротьби з податковими злочинами та з досвідом роботи і структурою органів іноземних держав, які відповідальні за реалізацію системи протидії податкових злочинів, злочинів з відмивання доходів та фінансування тероризму Великої Британії, Нідерландів, США, Німеччини, Сінгапуру тощо.

10.1.4.10. Міжнародні заходи загального характеру

25-26 травня 2017 року представники Держфінмоніторингу взяли участь у ХІХ Міжнародній науково-практичній конференції «Безпека інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах».

10 серпня 2017 року, з метою обговорення рівня співробітництва між Держфінмоніторингом та ПФР Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, а також аналізу положення чинного Меморандуму про взаєморо-

зуміння та необхідності укладення нового Меморандуму про взаєморозуміння у зв'язку зі створенням нового ПФР Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, Держфінмоніторинг відвідав Офіцер зв'язку Посольства Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в Україні.

28 серпня, 27 вересня 2017 року, з метою удосконалення співробітництва між Держфінмоніторингом та Агентством США з міжнародного розвитку, а також питань, які стосуються проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів одержаних

злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», Держфінмоніторинг відвідав зовнішній експерт з питань ПВК/ФТ Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

2-3 листопада 2017 року, представники Держфінмоніторингу взяли участь у міжнародному семінарі «Сприяння ефективній імплементації резолюції РБ ООН 1540 (2004) в контексті еволюції викликів та ризиків, пов'язаних з розповсюдженням зброї масового знищення».

Крім того, протягом 2017 року представники Держфінмоніторингу брали участь у міжвідомчих консультаціях з представниками Фінляндії, Німеччини та США.

10.2. Обмін інформацією з іноземними підрозділами фінансової розвідки

Держфінмоніторинг забезпечує взаємодію та інформаційний обмін з компетентними органами іноземних держав, діяльність яких спрямована на ПВК/ФТ.

Наразі Держфінмоніторинг співпрацює зі 152 ПФР.

Протягом 2017 року Держфінмоніторингом направлено

367 запитів до 55 ПФР іноземних держав та отримано 368 відповідей на запити від 60 ПФР іноземних держав. Одночасно Держфінмоніторингом було отримано 253 запити від 60 іноземних ПФР та надано 240 відповідей до 59 ПФР іноземних держав (рис. 10.7).

Обмін інформацією з ПФР іноземних держав

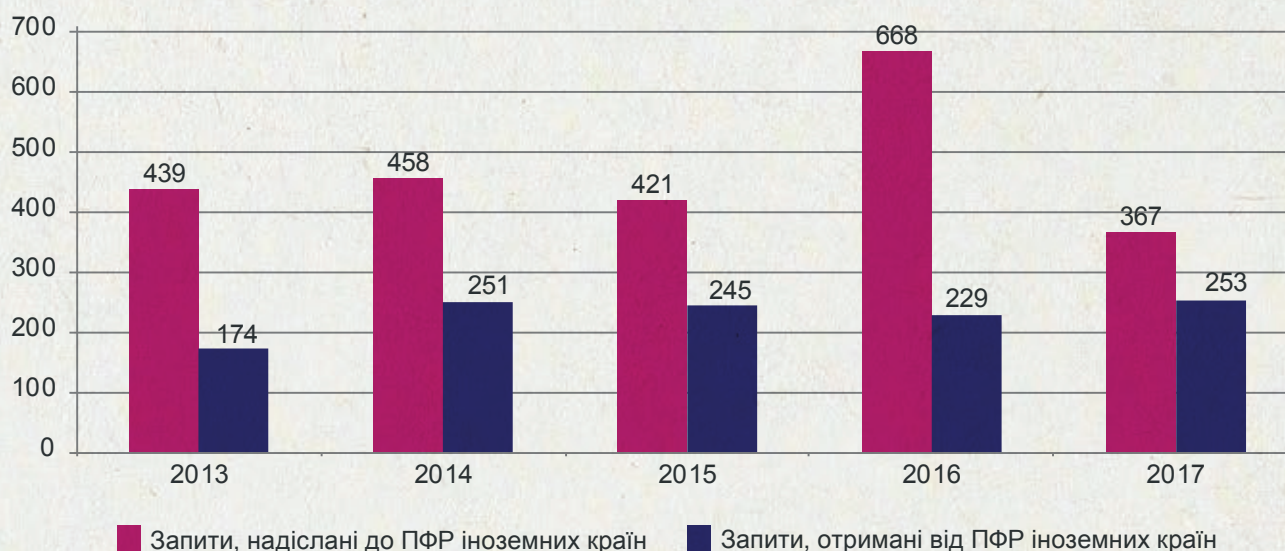

Рис. 10.7.

При цьому, у 2017 році Держфінмоніторинг найбільш активний обмін інформацією в частині направлення запитів здійснював з:

- ПФР Латвії (відправлено 51 запит);
- ПФР Великобританії (відправлено 28 запитів);
- ПФР Кіпру (відправлено 22 запити);
- ПФР США (відправлено 21 запит);
- ПФР Німеччини (відправлено 20 запитів).

Водночас, у 2017 році найбільшу кількість запитів отримано від:

- ПФР Польщі (отримано 32 запити);
- ПФР Латвії (отримано 23 запити);
- ПФР Литви (отримано 19 запитів).

11. ПЛАН НА 2018 РІК. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

I. Удосконалення законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

- Реалізацію завдання передбачається здійснити шляхом:
- продовження розробки проектів нормативно-правових актів з метою імплементації положень: Рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), Директиви ЄС 2015/849 Європейського Парламенту і Ради щодо запобігання відмиванню грошей та боротьби з тероризмом та Регламенту ЄС 2015/847 Європейського Парламенту та Ради про інформацію, що супроводжує грошові перекази;
 - погодження проектів нормативно-правових актів інших державних органів, необхідних для реалізації Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» та імплементації Директиви ЄС 2015/849 Європейського Парламенту і Ради щодо запобігання відмиванню грошей та боротьби з тероризмом.

II. Удосконалення міжвідомчої взаємодії між органами державної влади – учасниками національної системи запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

- Реалізацію завдання передбачається здійснити шляхом:
- впровадження Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року;
 - проведення на постійній основі засідань Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року;
 - координації органів державної влади в ході виконання плану заходів на 2017-2019 роки з реалізації Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року.

III. Участь в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

- Реалізацію завдання передбачається здійснити шляхом:
- забезпечення ефективного співробітництва з міжнародними організаціями та установами в сфері протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;
 - організації міжнародних навчальних заходів та обміну досвідом у сфері боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення;
 - укладання міжнародних договорів міжвідомчого характеру з компетентними органами іноземних країн у сфері боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення.

IV. Забезпечення функціонування та розвитку єдиної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

- Реалізацію завдання передбачається здійснити шляхом:
- забезпечення в межах асигнувань підтримки працездатності апаратно-програмного комплексу єдиної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

V. Організація навчання з перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів органів державної влади з питань фінансового моніторингу та відповідальних працівників суб'єктів первинного фінансового моніторингу, а також працівників, залучених до проведення фінансового моніторингу, щодо боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення на базі Академії фінансового моніторингу.

Реалізацію завдання передбачається здійснити шляхом:

- проведення з використанням сучасних методик та технологій перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників та керівників підрозділів суб'єктів первинного фінансового моніторингу, відповідальних за проведення

фінансового моніторингу, а також спеціалістів органів державної влади у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

VI. Проведення аналізу фінансових операцій, співпраця, взаємодія та інформаційний обмін з правоохоронними та іншими державними органами.

Реалізацію завдання передбачається здійснити шляхом:

- здійснення дослідження методів та фінансових схем легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, та доведення їх до відома учасників системи протидії легалізації кримінальних доходів;
- проведення стратегічного аналізу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моні-

рингу, інші фінансові операції або інформації, що може бути пов'язана з підозрою у легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванні тероризму та фінансуванні розповсюдження зброї масового знищення;

- надання правоохоронним органам узагальнених (до-даткових узагальнених) матеріалів;
- співпраці з державними регуляторами.

ДОДАТКИ

Додаток А

Висновки Комітету MONEYVAL в контексті оцінки ефективності роботи Держфінмоніторингу, як національного підрозділу фінансової розвідки

Безпосередній результат ефективності	Витяг зі Звіту про взаємну оцінку України Комітетом MONEYVAL
<p>Безпосередній результат 1 (Ризик, політика, координація)</p>	<p>«Підрозділ фінансової розвідки (ПФР) приділяє велику увагу ризику відмивання коштів (ВК) та його усуненню. ПФР запровадив автоматизовану систему для пріоритизації аналізу повідомлень про підозрілі фінансові операції та успішно готував складні справи ВК, які стосувалися ризиків України.</p> <p>Україна має всебічні механізми національної координації та політики у сфері запобігання та протидії ВК, що включає політичні зобов'язання. Ці механізми також застосовуються до протидії фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення після внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» у лютому 2015 року. На оперативному рівні, ПФР координує розробку та реалізацію цих політик та діяльності щодо них; ПФР також був координатором проведення Національної оцінки ризиків (НОР) та підготовки Звіту про НОР.</p> <p>Співпраця на оперативному рівні та обмін інформацією між органами влади в цілому є позитивною, особливо там, де задіяний ПФР.</p> <p>Національна політика та діяльність в контексті виконання законодавства у відповідній сфері добре координуються Держфінмоніторингом, а також Міністерством фінансів України. Обидва органи є активними».</p>
<p>Безпосередній результат 2 (Міжнародне співробітництво)</p>	<p>«Підрозділ фінансової розвідки є членом Егмонтської групи і суворо дотримується принципів щодо обміну інформацією Егмонтської групи».</p>
<p>Безпосередній результат 3 (Нагляд)</p>	<p>«Підрозділ фінансової розвідки докладає значних та позитивних зусиль до роботи навчально-методичного центру, потенціал якого використовується усіма суб'єктами первинного фінансового моніторингу (СПФМ) та суб'єктами державного фінансового моніторингу (СДФМ) України.</p> <p>ПФР активно готує та розміщує публікації на своєму веб-сайті, сприяє використанню потенціалу Навчально-методичного центру у тому числі й агентами з нерухомості».</p>
<p>Безпосередній результат 4 (Запобіжні заходи)</p>	<p>«Підрозділ фінансової розвідки та наглядові органи часто проводять інформаційно-роз'яснювальні заходи з приватним сектором, які включають обговорення питань щодо оновленого законодавства та поточні питання протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Група з оцінки за результатами обговорень з приватним сектором розуміла, що інформаційне забезпечення сектору підрозділом фінансової розвідки є, зокрема, дуже корисним. Ті, які були опитані повідомили, що відносини з ПФР та наглядовими органами є, як правило, конструктивними».</p>

Безпосередній результат ефективності	Витяг зі Звіту про взаємну оцінку України Комітетом MONEYVAL
Безпосередній результат 5 (Юридичні особи та правові утворення)	<p>«Україна зробила ряд позитивних законодавчих змін з метою сприяння прозорості юридичних осіб та зменшення їх привабливості для приховування доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму.</p> <p>Особи контролерів, директорів і бенефіціарних власників відображаються у Єдиному державному реєстрі, дані якого доступні публічно. Крім того, тренінг наглядових органів і ПФР, відкрив цей ресурс приватному сектору, який пояснив експертам, що вони зазвичай використовують його як частину належної перевірки, зокрема, для перевірки бенефіціарного власника будь-яких юридичних осіб, з якими вони вступають в ділові відносини».</p>
Безпосередній результат 6 (Фінансова розвідка)	<p>«Підрозділ фінансової розвідки випускає високоякісну фінансову розвідку-вальну інформацію та стратегічний аналіз на основі широкого кола джерел, включаючи дуже велику кількість повідомлень, поданих суб'єктами первинного фінансового моніторингу.</p> <p>Під час місії були представлені численні випадки, коли фінансові розслідування, проведені ПФР (на основі звітів/інформації, отриманої від суб'єктів первинного фінансового моніторингу чи у результаті інформаційного обміну із закордонними ПФР) були використані правоохоронними органами при формуванні доказів для досудового розслідування щодо предикатних злочинів та відмивання коштів.</p> <p>Інформація ПФР також має вирішальне значення для вилучення злочинних активів через застосування його повноважень зупиняти підозрілі фінансові операції.</p> <p>Команда оцінювачів була поінформована всіма правоохоронними органами, а також основними наглядовими органами під час виїзних перевірок, що ПФР, безумовно, є головним партнером, який має повноваження вирішувати, коли будь-який вид фінансового аналізу необхідний для уможливлення початку чи для продовження розслідування.</p> <p>ПФР вдалося зберегти ефективність, визначивши пріоритетні випадки відповідно до ризиків, виявлених в НОР, а також власного аналізу ризиків: справи, які включають публічних діячів, суб'єктів фіктивного підприємництва, організовані злочинні групи, офшорні компанії (в контексті корупції) та фінансування тероризму – були визначені пріоритетними.</p> <p>ПФР розглянув суттєву кількість матеріалів за період, який оцінювався: відповіді на запити щодо інформації від правоохоронних органів; справи, які вже розслідувалися правоохоронними органами та внесені в єдиний реєстр досудових розслідувань; розповсюдження узагальнених матеріалів до правоохоронних органів, з урахуванням їхньої підслідності».</p>
Безпосередній результат 7 (Розслідування та судові переслідування відмивання коштів)	<p>«Українські органи влади зазначили, що виявлення злочинів, пов'язаних із ВК досягається за допомогою узагальнених матеріалів, одержаних від ПФР та повідомлень правоохоронних органів, які ініціюють такі розслідування під час проведення оперативно-розшукових заходів, під час розслідування інших кримінальних проваджень. Важливим каналом одержання інформації є також запити щодо взаємної правової допомоги.</p> <p>У 2014 році Генеральна прокуратура України розпочала та провела спільно з ПФР складні і резонансні досудові розслідування, пов'язані з корупцією, привласненням, розкраданням державної власності та зловживанням владою (з відмиванням коштів, як допоміжним злочином у 4 справах), стосовно колишніх високопосадовців попереднього режиму».</p>
Безпосередній результат 8 (Конфіскація)	<p>«Позитивно оцінюється робота, яка наразі триває щодо арешту та конфіскації коштів у справах, пов'язаних з корупцією високого рівня та розкраданням державного майна, з урахуванням ризиків ВК, окреслених у НОР».</p>

**Безпосередній результат
ефективності**
Витяг зі Звіту про взаємну оцінку України Комітетом MONEYVAL

<p>Безпосередній результат 9 (Розслідування та судові переслідування фінансування тероризму)</p>	<p>«Підрозділ фінансової розвідки щоденно аналізує повідомлення про фінансові операції, пов'язані з підозрами у фінансуванні тероризму, отримані від суб'єктів звітування, а також отримані у формі інформації від правоохоронних органів. Крім того, розслідування фінансування тероризму здійснюється на основі щоквартального стратегічного аналізу.</p> <p>На практиці, Антитерористичний підрозділ Служби безпеки України, з фахівцями з питань протидії фінансуванню тероризму у ПФР (з його сильною аналітичною спроможністю), є основними гравцями у виявленні і розслідуванні фінансування тероризму та інших злочинів, пов'язаних з тероризмом. Служба безпеки України пріоритизує усі узагальнені матеріали з фінансування тероризму (ФТ), отримані від ПФР».</p>
<p>Безпосередній результат 10 (Запобіжні заходи та фінансові санкції за фінансування тероризму)</p>	<p>«Підрозділ фінансової розвідки встановив ефективні канали комунікації з фінансовими установами та визначеними нефінансовими установами і професіями та розглядає ризики ФТ у секторі в контексті навчань, що проводяться для СПФМ».</p>
<p>Безпосередній результат 11 (Фінансові санкції за фінансування розповсюдження зброї масового знищення)</p>	<p>«Наявні механізми інформування про цільові фінансові санкції, пов'язані з фінансуванням розповсюдження (ФР) зброї масового знищення, такі, як переліки, роз'яснення та типологічні дослідження ПФР. Підрозділ фінансової розвідки регулярно доводить до відома СПФМ відповідну інформацію про ризики ФР (включаючи публічні заяви FATF) на своєму офіційному веб-сайті. У 2016-2017 роках, навчальним центром ПФР було проведено різноманітні заходи для СПФМ з метою підвищення їх обізнаності з даного кола питань».</p>

Додаток Б

Перелік прийнятих у 2017 році нормативно-правових актів, розроблених Держфінмоніторингом

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 № 601-р «Про реалізацію Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року»;
2. Наказ Міністерства фінансів України від 17.07.2017 № 641 «Про внесення змін до Інструкції щодо заповнення форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03.08.2017 № 960/30828;
3. Наказ Міністерства фінансів України від 06.09.2017 № 742 «Про затвердження Інструкції з організації пропускнуго та внутрішньооб'єктового режимів в Державній службі фінансового моніторингу України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.09.2017 № 1196/31064;
4. Наказ Міністерства фінансів України від 16.11.2017 № 944 «Про затвердження Порядку повідомлення суб'єкта первинного фінансового моніторингу про вручення особі письмового повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, про закриття кримінального провадження та інформування суб'єктів фінансового моніторингу про прийняті судами рішення», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 11.12.2017 № 1487/31354.

Додаток В

Перелік скорочень

FATF	Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей
MONEYVAL	Комітет експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму
Базовий Закон	Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»
ВНУП	визначені нефінансові установи та професії
ГПУ	Генеральна прокуратура України
Держфінмоніторинг	Державна служба фінансового моніторингу України
ДФС	Державна фіскальна служба України
ЄС	Європейський Союз
ІСФМ	Єдина інформаційна система у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
МЗС	Міністерство закордонних справ України
Мінфін	Міністерство фінансів України
Мін'юст	Міністерство юстиції України
НАБУ	Національне антикорупційне бюро України
НБУ	Національний банк України
НПУ	Національна поліція України
ОБСЕ	Організація з безпеки та співробітництва в Європі
ОРДЛО	Окремі райони Донецької та Луганської областей
ПВК/ФТ	запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
ПФР	підрозділ фінансової розвідки
СБУ	Служба безпеки України
СДФМ	суб'єкт державного фінансового моніторингу
СЗР	Служба зовнішньої розвідки України
СПФМ	суб'єкт первинного фінансового моніторингу

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ
УКРАЇНИ**

вул. Білоруська, 24
м. Київ, 04050, Україна

тел.: (38044) 594 16 01
факс: (38044) 594 16 00

e-mail: sdfm@sdfm.gov.ua
www.sdfm.gov.ua